

تاریخ تاسیسی :

۱۳۳۱

ژمار : ۱

صاحب امتیاز :

و مدیر مسئول

عبدالکریم

عدد : ۱

روشگرد

۶ حزيران سنه ۱۳۳۹

شیمدیلک آیده بر نشر اولتور

۱۴ رجب سنه ۱۳۳۱

سلطان صلاح الدین ایوبی

تاریخ تاسیسی :

۱۳۳۱

جلد : ۱

صاحب امتیاز :

و مدیر مشول

عبدالکریم

عدد : ۱

روشگرد

۶ حزران سنه ۱۳۲۹

شیمدیلک آیدہ بر نشر اولنور

۱۴ رجب سنه ۱۳۳۱

صانعہ طوغورہ ، خارفہ خلقت عالم !

بیر سن کیبی فرزند دیگر ، مادر اعصار .

دهاء اکراددن : سلطان صلاح الدین ابوبی

غایه ، مسلك

علمه اشد احتیاج ایله محتاجدر . کردك
بو آهقدر ، یكانه مظهرتی ، اجر و مكافاتی ،
هان دائما ، كندیسی بیلن دشمنلریله بیلمین
دوستلریك، اكثریا حقدسز ، تعریضات و آتھا-
ماتنه آماج اولماسیدر . الك منصف و قیمت
شناس اولق لازمكمن زمانمزبیله كردك خصیصه
غایهسینی وحشت و تالانكری دن عبارت بیلور .

حال بوكه ، جهلدن باشقه ، صفوت اصلیه
سنده ، بیر شائبه كورولمین بو عنصرك زمردین
وادیلرنده ، یوكسك داغلرنده ، كینش مرما-
لرنده اونكله بیر آن هم رزم اولمایان ، اونك حریم
روحنه بیر نصیبه آشناییسی بولونمایانلر هیچ
بیلمه دیلر و بیله مزملرلكه كردد بیر (كز معالی) در .
فقط بیلیرز و معتقدزكه بیر ملت یالكز ،
جوهر استعدادیله ، قابلیت منظور سیله یاشایماز
یالكز یاشایدیش اعتباریله ده کیل ، معرفت و مدنیت
جهتلهده زماننده کیلرله معاصر اولمی شرط
اعظمدر .

آرتق ایجاب ایتمزی ایدی كه كرده ، شاعر
عربك ،

خلیلی لاولله مامن ممله
ندوم علی حی وان هی جلت

دیدییکی کبیری بیر اثر حیات کوسترسین !
نیجه زماندن بری ، عثمانلیلنگ ، انسانلنگ
بر عضو محکم و چالاکی اولان کردنه وقت ، عرفقك
سقوط و زوالنی حضرت لایان بوفعالیت منفیسه سنی
کندینه ، کندی دینداشته ، کندی وطنداشته
خادم و مفید اولاجق بیر فعالیت مشته یه قلب
ایده جگدی ؟ !

شرقك سنای عاقل و نامی آلتنده ،
عصر لرجه مدت یاشامش ، بیر عنصر منسی وار-
درکه آدی « کرد » در .

کرد ، اعتراف ایتمه لیدرکه ، اُسکی زمانلردن
بری کاشات مدنیت ایله مقطوع العلاقه قالمش ،
سنه لرجه یاشادینی طوپراق ئوزه رنده نه بیرضیای
معرفت ، نه بیرضیای مدنیت ، نه ده علم عرفان
نامه ییردزه کوره بیلمشدر . اوکا ، عصر لرجه
ایکله دیکی تنکنای جهاننده مدرس اوله جق
بیر دست رها کار معرفت یتشمه مشدر .

کرد ، کابوسلرله کچن بو ظلام اعصار ایچنده
آنجاق « قلیچ و طوپراق » ایله رابطه دار
قالمشدر .

واقعا ، بیر قومی ، بیر ملتی ، خاصه کردلیکی
یاشانان عوامل آراسنده قلیچ ایله طوپراق
بیر حیز مؤثری حائزدر ؛ لکن بیر شرطله !.. او
قلیچ و طوپراغنی اداره ایده جک اَللرک و
دماغلرک ، زمانک ایجاب ایتدیکی ادرالک و عرفان
ایله بجهز ، متجهز اولماسی شرطیله ! .

لکن ، هیاتکه ، بویه اولمادی ، یاخود
اولمادی ! نهدن ؟ بونی آراشدیرتیق شیمدی
الزیده کیل . . یالكز کرد ، آکلادی که هر-
شیدن اول جاهلدر ، البسیط و صریح معناسیله ،

بوشباب ، بووظیفه‌ی حسن ایفا ، کردلکه
 هر طرفدن اورولان لطمه حقاتنی ترقی و عرفان
 ایلر دایمک ایچون عهد و پیمان ایشدر . شیمدی
 آنجی ،
 آیتنه می ایشدر کشینک لافه باقلماز
 دیبه بیلیرز ،
 روز کرد

بیر خطاب

ایستر قلمی اواسون، ایستر فعلی اواسون
 دنیاده هیچ بویوک بر اثر بو قدر که بویوک بوجسارت
 وشجاعتک یازدییمه حاصل اولمش بولونماسین .
 کرد کنجلیرینه بو « پره‌نسب » ی شدتله
 عرض ایدهرم . ملت لرك تعین وکشخص ایتدیکی
 دورده یز .
 معین و متمیز رشخصیتهمالک اولمایان بیر فرد
 هیچ بیر قیمت اجتماعیهی حائز اولمادینی کی
 شخصیتنه ، مالک اولمایان بیر ملت ده « اسلامی
 اوقونماز » حیوان ناطق سوروسدن باشقا
 بیرشی اولماز .
 ملکه حافظه فرد درده نه ایسه تاریخده ملت لر
 ایچین اودر . حیات انسانی وحی حیات حیوانی
 حافظه خزیننه سنک علی الدوام کسب ثروت ایتمه سبله
 تعین ودوام ایدر .

Amnésie complete « یعنی نسیان
 نام » دیلن خسته لغه مبتلا آدم . بیر نبات دن ،
 باغچه لر مزده ، داغ لرده ، روز کارک اسدیکی جهت بشیل

کردلک ، کندیسنده بیر حیات ، حیاتنده
 بیر استقبال اولدیغنی ، مدنیت عصریهی تمثیل
 وتمثله اولان استعدادینی نه وقت ، انبات
 ایده سبله چکدی ؟
 آرتق ،

فی الحال آچیلدی صبح امید

دیبه بیلیرز ؛ چونکه او کابوسلری مندفع
 اولوق اوزره کورسوروز ؛ و چونکه کردلکی ،
 کردلکک مشعل کش تعالیسی اولان شبانی ،
 شامل ومحیط بیر ایتباهه دایل اولابله چک ایکی
 اثر ، اوتده بیر (هی وی) ، بریده بیر
 (روز کرد) - یعنی ایکی ابده آتباش -
 تأسیس ایتمش بویوروز . بز بوراده پالکز
 (روز کرد) ک غایه ومسلسکنی آکلاتمق
 ایستردک ؛ ذاتاً بوقاریکی سطرلرده بونی بیر
 نبذه تفهیم وتیینه کافیدر ، ظن ایدرز .

مع مافیبه ، اونی بیر ایکی گله ایله تلخیص
 وتوضیح ایتمش اولوق ایچون دیهلم که ،

بز ابتدائی لکمز ی بوله آچی صورتده
 اعتراف ایدرکن غایه من ، بز ی اغایه به ایصال
 ایده چک اولان مسلکمن نه اولابیلیر ؟

شبهه سز ، ینه اُک بسیط تعیر ایله ، حاله
 واستقباله لایق بیر غایه ترقی ؛ احتراصات
 سیاسیهدن آزاده بیر مسلک علمی واجتماعی ...
 باشقا هیچ بیر شی ! ..

ایشته بویکون کرد شبانی ، کردلکه وعالمه
 قارش ی ، بو غایه نک تحمیل ایتدیکی بیر وظیفه
 آلتنده در .

بو يوگ حکم لردن پری دیوردی که بیرملتک
آیینه نه اولاجاغی او کر نمک قادار قولای پیرشی
یوقدر :

نه اولماق ایسته دیکنی او کر نه نکز بیرملت
نه اولماق ایسته یور، اونه اولاجقدر ؟ بوخالده
ملت لرتک استقبالی کشف اتمک ایچین نه ولی
اولماق، نه ولی اولماق لازم دکل دیمکدر .

کنج کوردلره صورماق واکلامق ایسته رم .
نه اولماق ایسته یورلر؟ یاخود نه اولماق ایسته یورلر
عثمانلی امپراطور اغنده بیر عنصر می ؟ عنصر
فقط ناصل عنصر، چور وین و چور وین بیر عنصر می ؟
یوقسه متجدد و مجدد، حی و محی بیر عنصر می ؟
بیر دفعه بوسؤالک جوابی شدت وحدت قطعیه
ایله ویریله لیدر . اوزمان یول کوسته رتیک
قولای در .

اولا او قور یازار لرتک نسبتی لاقول یوزده
قیرقه چیقارماق چاره سنه توسل اتمک .

تانیاً نهایت بیر آی نظر فنده ، یدی سکز
باشنده بیر چوجک او قومانی یازمانی و او قود یغنی
دوغرو او قومانی او کر نه سنه مساعد اولان
حرقلری اساس اعتبارله قبول و شمندی نه قادار
مستعمل حرقلری ترک اتمک . دیگر هر مسئله
نجه ایکنجی درجه اعتناده قالیر .

۳۰ مایس ۱۹۱۳ دو قنور
عبدالله جودت

یا راق لری اکن بیر آغا چدن باشقا بیرشی دکلدر .
بیرملتک که مضبوط و مکمل اولاراق بیر
تاریخی یوقدر، اولمت هیچ یاشامامش کبی در .
کوردلرتک تاریخی وارمی؟ بیر (شرفنامه)
ایله بیرملت شرف تاریخیسی و یا خود تاریخ
شرفی تصرف و محافظه ایده من .
باشا دیغمز عصر، شاقادکل، یکر منجی عصر در .
ماضی سنک تاریخنه، مستقبلنک تاریخنه مالک
اولمایان ملت کند یسنه مالک دکلدر . کند ی کند یسنه
مالک اولمایان ملت لرو فردر مملوک اولور، باشقا لری نیک
مالی اولور .

مستقبلنک تاریخنه دیدم . قار لرتک بلکه بک جوغی
بوغریب تعبیره شاشمشدر . نه و هت ملت لر
ماضی لری نیک تاریخ لردن بک جوق داها زیاده
مهم اولاراق بیرده تاریخ استقبال لری نه مالک
اولمالیدر لر . داها دوغرو سی ملت لر ماضی لری نیک
تاریخنه مالک مستقبل لری نیک تاریخنه مملوک اولمالیدر لر
بیرملتنک مستقبلنک تاریخی اولتنک «ئیده
آل» یدی در .
یاقین زماندن بری منکوره کله سیبه اقامه
واقاده ایستیکمز . «ئیده آل» یدر .
کوردلرتک حقیقه عصر مزه لایق بیر تاریخ
کتابنه مالک اولمالیدر لری ، کلک هپ برابر
اعتراف ایده لم . سو کره کوردلر بیر «ئیده آل»
مالکیمیدر؟ مالک ایسه نه در اونوی معاینه ایده لم .

کرد طلبه جمعیتی و کردلرک مقام

خلافته خدمتتری

موصول، وان، دیار بکر، مأموره العزیز و از ضرر و مویلابانک عمومی ایله حلب، شام، بغداد، سیواس و لایانک بیرقسمنده یاشایان کردلرک که زیر حاکمیت عثمانیه ده بولنانلری بولنردن عبارتدر مقام خلافته ایتدکلری خدماتی مهما ممکن تشریح ایتدک ایستورم: تیمورک خرد و چندن صکره کردستانک قسم اعظمی شاه اماناعیل صفوینک یدینه کیمش ایکن یاور سلطان سلیم خانک ایران اوزرینه واقع سفرنده کرد رؤسای مقام خلافته صدیقی حسینیه و علمای اکراددن ادیس بتلیسی نک سنی و همتیه کمال خواهشله دوات عثمانیه نک اوازمینه انقاید ایتدی حکومت امویه زماننده بلاد اسلامیه نک هر طرفی بر آتش عصبان اولدینی حالده بولنرک مقام خلافته قارشی اطاعتلری عباسی حکومتنک اواخرنده اک صادقلری اولان ایرانلی وزیرک خیانتنه رغماً کرد امراننک صدققلری کبی،

آندردن فتنه که کنیم آن گروه ایمن از فتنه بوندند ار شکوه یعنی وزیرک خیانتنه امرانک فسادینه جهلانک عصبانیه قاریشمیوب صادقانه بر طرز ایله امرار حیات ایدیورلردی. خلاصه خلفای راشدیندن عثمان ایله علی، اموی و عباسی و عثمانلی حکوماتنک دوره حکومتلرنده وقوع بولان و حقایق تاریخیه ایله درجه ثبوته واران صداقت و خدمتلرنی روژ کرد نسخنک ستونلرینه درج ایده جکر

ذاتاً بوموالده بر اثر وجوده کثیرمکی تصور ایتدیم، عثمانلی عنصری اولوب و اوله جفنده عزم ایدن کرد عنصرینک تعالی و ترقیبی ایچون تشکل ایدن کرددی وی جمعیتنک اعضایی همتیه نشر اولنان روژ کرد غزته سنی تصور مک حصول پذیر اولسنه سبب اولدی. افکار عالیه نک مقالاتی ایله ملو اولان بوقیمتدار جریده نک بحثاننه درجینی کئندمه شرف و جمعیتده بر خدمت ناچارانه عدا ایتدم. بر ملتده جمعیتک تأسی اولنک رفاه و سعادت نائل اولسنه یکنه بر علامتدر جمعیتمز بر ملتک ترقیبی کورلماش و کورینه مز؛ زیرا تعالی فکر انفراد اوله مز افکار مجتمعه ایله اولور. منفرد بر فکرک طریق ترقیده خطایی محتملدر. افکار مجتمعه نک خطایی ایسه احتیال خارجنده درخی ذیشانک «لا تجتمع امنی علی الضلاله» دستور حکیمانیه سی بوحقیقی بک کوزل افهام ایتددر. اتم ضلالت اوزره اجتماع ایتمز یوروب فرده اشارت ایتدک اوزره اتمدن دیه بیورماتنی بومسئله نی بک کوزل بر صورتده افاده ایتددر. عثمانلی نامی آننده یاشایان اقوامک منورالفکر اولانلری آری آری طلبه جمعیتی تأسیس ایدوب ترقی قومیلری ایچون چایشمه لری عثمانلی آتیبی ایچون فال خیر عداوانه بیلور. چونکه ذوات منوره کندی قوملرنک معنوی احتیاجاتی کلامق، کلامق ایله برابر چاره تسویه سنی بولغه اوقدرک جولک چکه مز لر. قوملرنک مزاج و طبیعتنه و قوقلری حسبیه امراض معنویه سنی نیزجه کشف ایدوب اوکا کوره تداوی ایدرلر.

تھی ایدرزگہ جو جعیتلر دائمی وافرادی پک
صمیمی اواسون ..
شعر
لی وولا قارب ابدالقولوب
تلاقای جسموم مانا قلا
مضمون صحیح عمل ایتملی افرادی غایت فعال
وجسارت مدنیہ صاحبی اولمی، یازملی، سویلملی،
بقیوب مایوس اولماملی، ملت عثمانیہ نیک خصم
جانیسی کسالت و تہلبکن رها یاب اولملی . بزده
اولدینی کبی هر ملت دور انقلاب بنده فلاکت
عظیمه به معروض قالمش ، او ملتک منورلری
سبی ایله، علم ایله، تعلیم و تعلم ایله، اوفلاکتی ازاله
ایدوب سلامت ابدینی تاسیس ایتمشدر .
منورین عثمانیه ایچون چالشمه نیک زمانی بوکوندر
بوکون چالیشلمزسه استقبال تأمین اولته من .
زیرا استقبالی تولید ایدن خالدر، شعرای عربک
افصلرندن منئی ... الیوم عهدکم فاین الموعده:
هیات لیس لیوم عهدکم غده معروضائی رعنا
برصورتده تصویر ایتمشدر . باخصوص اخلاق
واستعداد جه ممتاز موقعه مالک اولان کردقوم نیک
تقیات فکریه سیچون سبی ایتمک درجه
وجودده در . کردلر تحصیله فوق العاده خواهش
کردلر . علم و عرفانه آشنا جهلدن بیگانه اولمق
استلر . داهی اعظم صلاح الدین ابوبی حضر تلیرنیک

فتح ایتدیکی یلرک دارالظلم تعبیرونه کسب
استحقاق ایدن مجسلیری زندانلری بر مدرسہ
عرفانه افراغ ایتسی زواللی اھالیدن جهلی
ازاله ایدوب فضل کمال ایله زینتدیرلمسی
مسرود اتمزی اثباته برهان قطعی اوله بیله جکلی
دیہ بیلیرز .
عصرك فعالیتی محیطک تأثیری فلسفه نیک
یوکسک موقعلری اشغال ایتمکده در کردلرک
قابلیتی اکلا شینلجه جمعیتلرنیک کیفیت تحصیله .
سیچون اوغراشما مقوغو اولتماز برخطادر دھا
طوغریسی عالم انسانیتہ ایتیم قبول ایدہ جک
جریحه لردن دکدر مستعد بر قومک تصویر
پک قولایدر مولانا مثنوی ده

شعلها با کوهراں کردان بود
شعلهان جانب رود هم کان بود

شعرله صورت ادیبانه ده بو حقیقت وانجھینی
اکلا تمشدر جمعیتلره دوشن ایلک وظیفه قوملر .
ینک مقام خلافته مر بوطیتنک تأبید و تأییدیدر .
عاجزلری نسل حاضر و آتی به اجدادک اثر
باکنی تعقیب ایتمک فکرینی القا ایلمک اوزره
من بعد کردلرک مقام خلافتہ ایتدکلری خدماته
دائر مقاله لر یازده جنم .

کرکوکلی
نجم الدین

درد ودوا

نقیصه و خطیئه لرینی ده، مؤاخذه ایتمکدن منع
ایده مز ...

حقایق بآینه دن اولوق لازم کیمر که بیر هیئت
اجتماعیه ، یوکسه ملک ایچون سیئاتی اعتراف ،
حتی آجی آجی تشریح ایله مه لیدر . کتم نقایض
ومساوی بیر قهرمک صلاحنه ده کیل ، بالهکس
زواننه بادى اولور .

بن اقوامک فلاح و کمالی نقایض اجتماعیه ستی
بیلمه لرند و بیلهرک تصحیح ایله مه لرند کوریرم .
نقایض و نواقضی بیلمه ین ملنلرک سر آمدانه
دوشن وظیفه ، ملنلرینه بوساوی نی آ کلاما تارق
تصحیح ایتدیرمکدر .

بن ، بومشله اجتماعیه ده بک زیاده شدت
ظرفداری یم . ممکن عد ایدلسه ، دیسه بیلیردم که
نقیصه و سینهرنی آ کلامایان ملنلره ، طایاقله
آ کلاما لیدر .

ملنلر و قوملر ، جو جوقلره بکزه لر .
جو جوقلری اوخشامق ، قصور لر نی تصحیح
ایتمک ، اولر نی شیرازهدن چیقاردینی کیچی
هیئات اجتماعیه نی ده تنزیه و تبرئه ایتمک تهلکه دن
سام ده کیلدر ، ظن ایدرم .

بو بویله اولونجه ، بیزم کیی قویو جاهل
اولان هیئتلرک ناصل تربیه اولونماسی لازم
کله چکی دوشونونسون ... بکا قالیسه ، دیسه
بیله چکم که ، باشلرینه اورورجه سنه ... بلدکه
بوسوزلرم ، غریب ، اغرب ، نمونه غرائب
عد اولونور ، لکن ، دوشونجه بویا ..

قویو جاهل دیدی ایدم ، نهوت ، اعتراف
اولونمالی درکه ، کردلر قویو جاهلدرلر . یوزده

بو بویک اثرلرده اکثریا بیر خاصه واردر که
تماشا کرومدققلر نی ، حسسز و دیلمسز دینیه چک
درجه ده ، بهت و سکوته محکوم ایتمه سیندر .

بویله آ ناز معظلمه نك قارشینده انسان
سویله یه چک سوز ، اظهار ایده چک حس بولامد .
مق معجز یله دبسته سکوت و تحیر اولمقدن باشقا
بیر شی یا لاماز .

ایده بیلیرم که عظمت و علویتی بیزی مهوت
و متحیر ایدن بو بویوکسک و بالا قدر اثرلرک
پیشکاهنده سکوت ایتمک ، چوق دفعه بیکلرجه
سوز سویله مکدن ، بیکلرجه مرتبه داها
فضیلتکارانه در .

بن بوحس و تأثرله الکز زیاده ، بکا ، «روژ
کرده بیر شی» یاز ! دیدکلری زمان متحس
ومتثر اولدم .

کردلک علمنده حکمران اولان سکوت
ومسکنت ساحلورده نك بویله برتشت عزیمیر -
ورانه ایله اعدام ایدیله سی بی لسان و قلمله
تصویر ایدمه یه چکم تقدیراته مجبور ایتدی .
کرد کنتجربینک بو عزیم کزنی حقیقه کردلک
ایچون عمیق بیر انتباهک برهان باهری ایدی .
یا لکز بیر (روژ کرد) می یا ؟ بیرده بیر
(هیوی) وار ...

ایشته بونلر کردلکک حال حاضر نی ایچون
تقدیری غیر ممکن معظم اثرلدر .

لکن بو تقدیراتم ، قال و قلم ایله ایضاح
ایده مه دیکم بوحسیات قلبیم ، بی کردلکک

غربله شرق ، مائت جریانی

اوروپا ، عصر سابقده خرسیتیان مذهبی
اراستنده حصوله کان مدھش ، قانی اختلالر
وبونلرک تواید ایتدکری انواع درلو فجایع
وسفات ایجریسنده بی تاب ایدی .

بومذهب ایجریسنده دها ترقی روراوان
پروستانلق کوندن کونہک زیدہ محافظه کاراوان
قاتولیکا که قارشی غلبه و احراز نظر ایدیوردی .
مذهب غوغالریک مدھش فجایعنه صحنه اولان
فرانسه و ولتر دها حر بر عیظدن یکی ، پک یکی
شیلر کتیریوردی .

بویکیک قتولیک رؤسای روحانیسنک
وضع ایتدکری غایت ظالمانه شرائط اجتماعیہ
ده ویرمک ایچین یکانہ برسبب ایدی .

خرستیانلغک هیچ شہسز سبب اضمحلال
وانقراضی بومذهب اختلافلریله ، بودین
غوغالریله نتیجه انه جکدی . حالبوکه وولترک نفع
ایتدیکی یکی حیات فرانسه دن ژرمانره ، نہایت
اسلاولره قدر انتشار ایتدی ، وبتون خرسیتلی
نلقی بیکدن جانانلیدردی ؛ بوکونکی اوروپایی ،
مدنی خرسیتیانلقی اوکمزہ قویدی .

بوفضخه ، بوروح خرسیتیان قفارتندہ یکی
برطاقم فکرلر ، حسلر توایدینہ سبب اولدی .
بونلرک اکہمی ملت جریانلریدر . طبیعی
اولارق انسانلرده موجود اولان بو حس علوی
پک جابوق توسع ایتدی . هیچ شہسز فرانسه
وآلمانیانک شمیدیکی درجہ تکامل و ترقیسنہ
خدمت ایدن فرانسنلق و آلمانلق حسلریدر .

ده کیل ، فقط بیکده قاج قرآتی اوقویایلیر ،
بولایلیرسیکنز .

یکرمنجی عصر ، پرسیل خروشاہ بکز بیور ،
اوکا قارشی دورابلمک ، اونکھ سوروکاھ نوب
کردابلردہ محو اولماق ، آنجحاق و آنجحاق
بوعصرک قوللاندیقہ مدنیّت و معرفت سد لریله
مکندر . بیر قوم یالکنز شجاعتلہ ویا دیگر
بیر فضیلت عالیہ ایله ، استعداد فلربی ایله
پایدار اولماز . قورتولق ایچون یوکسہملی .
شرفده بیر قومی قورتاراماز .

صلاح الدین ایوبی کیبی اعظم بیر ملتہ ،
بیر قومہ بیلیمک نہ درجده افاضہ روح و حیات
ایده بیلیر ؟

ترکجہ (مزار طاشہ کووہ نیلمز) ضرب
مثلی نہ بویوک بر حکمتی مفیددر ! . . .

بیر قوم ، جہل و عطاشی سائقہ سیلہ پامل
خیول اولورکن بو اعظمک شان و شرفی ، اونلرک
حیاتی ، نجبا نہ قدر ، ادامہ یه خادم اولایلیر ؟
بو اعظم آنجحاق اقوامک تاریخ حیانتدہ
لازال آبدات شان و مضخر تدلر . کردلردہ ،
عضویت عثمانیہ و اسلامیہ ایچندہ بیر عضو عامل
و متکامل اولق ، دها طوغروسی ، بوکونکی
جهانتلہ قانقرن اولوب کسلیمہ مک ایستلرسہ
چایشمالیدرلر . ہمده صلاح الدینلر ، مثلا کورانیلر ،
ادریس بتلیسلر بيشدیرمک عزم و املیلہ
چایشمالیدرلر . کردکنجلکنک ، بوخالده ،
اسالاساس مسلکی نہ اولمالیدر ؟ نجہ متادیا بيشمک
و بيشدیرمک ایچون ، متادیا چایشمق ...

خ ...

احوال اجتماعیه مرز

هر قوم ، هر ملت ، هر عنصر کندیسنه مخصوص احوال ، احوال اجتماعیه سی واردر . او احوال نرداغبارده نه قدر قبیح ، نه قدر منفور اولورسه اواسون ، کندیسنه حسن ومقبول کورونور . بوده ایکی سببه میندر : برنجیسی ، حس ، ایکنجیسی ، اعتیاددر .

آغوش مادرده بسله نیلن فرزند بعض شیلری حس ایدر ، « آشه بونه در ؟ » دیبه سؤال ایدر . والده سندن جواب آیر . آ ابرده تازه تعضو ایتیش خالی بیر حالده اولان حیرات حافظه سنده حفظ ایدر ، حفظ ایدیلن کولکله شیر ، ازاله اولونماز بیرحاله کلیر . بو طرز ایله قومنک احوال اجتماعیه سی ابونی طرفندن القایدیلیر . معصوم یاوروجغز بش آلتی باشنه طبر ، آ زاجق فهم وادرا که مالک اولور ، مکتبه کیدر ، خواجه سندن ، آرقداش سندن عین افعال واقوالی کورور ، ایشدیر ، نیک و بدی تمیزه قدرتی یتمین بی چاره چوجوق ناصل اصول وعادات اولورسه اواسون معقول دیبه قبول ابدوب الفت پسدا ایدر و اویله جه اعتیاد ایدینیر .

بعضاً بیرنادره خلقت ساحه وجوده کلیر ، بویوک بیردماغه مالک ، انقلاب فکری نشوونما . سنه مقتدر اولور .

قرون اولو ووسطا واخیره ده بویله داهیلر کورولمش ، شهادت تاریخیه ایله ثابت اولمشدر ، باخصوص عصر حاضرده فضله لاشمش ، انکار ایدلیه جک بردرجه به وارمشدر . او اکسیر خلقت ، فوق العاده قوه محاکمه

فنده ، حربده ، صنایعه ده ، تجارتده بربرلینه دائمائوق اولوق ایچین چارپیشان بویکی قوت دائمائینی حسله یتیشلردر .

خرستیاندنی اعلا ایدن بوقوت شرق خرسیانلریته ده دائره سرایت وانتشارینی توجیه ایتدی .

حقیقه اولنرکده هلالک تحت حا کیننده اولنلریته رغماً شرایط اجتماعیه و حیاتیه لری دیکشدریدی ، مسعود ودها یوکسک بر موقعه چیقاردی .

غربدن شرقه دوعری توسع ایدن بویکیلک قوتی عالم اسلامده ده بک بویک تحوللر حصوله کتیره چکنه هیچ شبهه یوقدر . ایشته مصرده عبرلر ، روسیه ده تانارلز بک یقین سنه لرده بر چوق جمعیات علمیه و خیریه تأسیس ایدرک موقع اجتماعلری ده امر فیه برحاله قویدیلر .

احوال حاضره مزنده بشون عالم اسلامده وبالخاصه لکریده قالان کرد عصرنده بویوک برانقباه حصوله کتیرمسنی قویاً امیدارم .

۴ مایس ۳۲۹ خربوطلی

ح . ب .

روحمز، مزایای زیاکفر انبیز جه الفاطنی،
 اوقو الیب بی ارواحی ترکیه نقل اتمشملر،
 استفاده ایتمدن، استفاضیه محتاج ایکن افاده
 وافاضه ایتمک ایسته مشلر .

سرایا خطا، دها دوغروسی کنزخطیثات
 دینلمکه لایق مؤلفات وجوده کتیرمشلردر .
 ازبر ای فائده این کرده
 توکه خودرا فائده ندیده

خطابنه مستحق اولمشلردر . فکر تبیع،
 فکر تدقیق ایله برابر نام تحصیل کورمه دن کتاب
 یازماز ، یازاسده فائده بخش ایتمز ، نه کیم
 شیمدی به قدر ایتمدی .. ایده جک اواسه یدی
 بغض وعداوت، یکدیگره منافرت ممالک اسلامیه نک
 هرطر فنده حکمفرما اولامازدی . مرض ایتمه
 عیمزی ازاله ایده جک سوسیو لوزی به داثر اثر
 یازاجق بیر انسانه ممالک اولمادیغمزی عرض ایتمک .
 شیمدی نه باعق لازم ؟ . حالیه براقق می؟
 خایر! جمعیت علمیه لر واسطه سیله کتاب یازمق،
 قلم ایله چایشمق . . . افکار منوره بیر
 آرایه کلیرسه هیئت عمومیه سنک محضله افکاری
 احوال اجتماعیه منزی اصلاح ایده، ظنتمه یم .
 موجود بولونان طلبه جمعیتی بو احوالی نظر
 اعتباره آلوب اهتمام ایتمک کرکدر .

صد هزاران فائده ست وهریکی
 صد هزاران پیش آن یک اندکی
 مضموتی منورانتک نظر دقتنه عرض
 ایده یم .

کرکوکلی
 نجم الدین

صاحبی اولور . اصول وعادنتدن عقل ومنطقه
 تماس ایتمه قسملرنی بیلیر، آکلار . اصولی
 داثره سنده یعنی قومنک قبول ایده جکی برطرزده
 بیلدیرر ، آکلانبر . اقوام ساثره ده اولدیغی
 کیمی بیزده ده احوال اجتماعیه واردر . ناصل احوال
 اجتماعیه معقول صورتدی می؟ اصلا عقل ومنطقدن
 نصیبه دار اولمایان احوال اجتماعیه . بو مرض
 اجتماعی یالکز بیزه منحصر ده کیلدر . بوتون
 اقوام اسلامیه ده ده حاکم وعامل یکانه در . شیمدی به
 قدر بیزه سوسیولوژی به یعنی احوال اجتماعیه
 داثر اثر یازما مشلدر : قسم حقوقیسی تألیف ایتمش
 سده رابطه اخوته ، یکدیگره معاونه، حقوق
 ناسی صیانته یالکز حقوق کفایت ایتمز ؛
 ایتمه یدی بو حاله کلنمز ، بو درکبه نازل
 اولوغنازدی .

کتاب عربیه ده احوال اجتماعیه نک باشقه
 اقسامنه داثر قیصه قیصه بخلر بولونورسه ده
 استفاده، استفاضه ایتمز بیر مرکزده در . او
 کتابلردن احوال اجتماعیه حقنه سنور ایتمک
 یوزلرجه سنه تبعانه وابسته در . بو آنه دکی
 احوال اجتماعیه نک نه دن باحث اولدیغی بیلدیرن
 دست افتقار منزه برکتاب اواسون کیرمه دی .
 فرانسه زجه دن ترکیه به مترجم مؤلفات جدیده
 وارسه ده باقیلماز ، اوقونمز بیر حاله در .

بو مؤلفانک مؤلفاری نا با احوال اجتماعیه حقنه
 بیر فکر ایتمه مشلر . . . وایدیه جک درجه ده تربیه
 فکریه ونام بیر تحصیل نالی وعالی کورمه مشلر . . .
 فرانسه زجه ایله ترکیه بیلیمک کتاب ترجمه سنه
 کفایت ایتمز . . . ایده جک بیرشی وارسه اوده تربیه
 وتعلم ایله ، علم وعرفان ایله مجهز اولمقدر .

گردلرده قابلیت تمدن

قابلیت فطریه ، اولیه بر قوه موهوبه خارقه درکه ساحه وسیعه امکانده موجود بالجمه وحشت و ظلمت لری منقلب رمادا یدرک انکشافات حقیقه بشریه نك اسباب مهیه ومهیه سنی احضاره خادمدر . اقوام وممل جاهلیه بو سایه ده فیض مدینتله پرور شیاب تعالی اولمشلدر . تاریخ انم تدقیق اولنورسه عالم انسانیت ابتدای امرده عجز قوی ایله طوغمش ، احتیاجات ایله پشامش ، سوق طبیعتله تمومو تعالی ایتمشدر . ایشته انسانلر بو سوق طبیعی ایله درکه لازمه احتیاجات ایله بوماً فیوماً توسع وترقی ایدرک عالم مدینتده بر موقع بلند احراز ایتمشلدر . قابلیت بشریه برحم مادهده رشیم حالنده ایکن باشلار لحده قدر دوام ایدر . تمایله سیان دکل ایسه ده ارث وطبیعت کبی معنوی مؤثراتک تحت تاثیرنده اوله رق یکدیگر ندن یک آز فرقی بولنان [بو قابلیت قوی] ، سیروسیاحتی انساننده اوغرادینی متعددومختلف قوناق برلرینک و مرجه لرک ایجابات طبیعه وموقعه والجا آت ماده سیله ظاهرأ وباطناً غایت عظیم ومتنوع فرقلر وتبدلار اظهار ایله مشدر . بناء علیه قابلیت فطریه مستعدتر قیدر . تموموانکشافی تریه اخلاق ، عادات ، عنعنات ، محیط ، امرجه ، روح ، کبی قوتلی عامللرک تاثیراته تابع اولمدیغندن هر قومده درجاتی متفاوتدر . بونلر تبدل ایتدیجه انسانلرک قابلیت مدنیه می ده اونکله برابر تبدل وتغیر ایدر . برملت وادی مدینتده نه قدر مدت دوام ایدرسه ایتسون نهایت برکون تبدیل روح وجامه ایدرک ، اختیار ایله رق سقوط ایتدیکنی

واونک هنوز یکی بتمشمس وهنوز استعداد مدینتی یچی اظهار ایتکده بولمش اولان ملتله ترک وتودیع موقع اتمش بولندیغنی تاریخک بتون صفحات باهره سی کوسته ریور . حیات بشریه ده دائمالاجرای نفوذ ایدن بوقانون طبیعی تاریخی بی نظر تدقیق وامعان قارشوسنده بالتجلیل اکرد ملتنده شمدییه قدر بر قوه مدنیه نك عدم ظهورینک سببی اونلرک مدینته اولان قابلیتیز - لکاری دکل ؛ بالعمکس ملتلی مراحل مدینتده واصل اوج بالای تعالی ایلان عواملک اونلرده هنوز انکشاف ایده مامسیدر . حالبوکه شمدییه قدر کندیلرینه مخصوص برمدیت ، بر استعداد وقابلیت تعالی اظهار ایده ماملرینک اسبابی اولان مواقع ومؤثرات مشکله نك رفی وعوامل مترقیه جدیده نك وجودی حالنده کردلرک فصل بارلاق بر استقباله ، بر استقبال تعالی وترقیه مظهر اوله جقلمی قانون طبیعی بشریت نقطه سندن دوشونورسه نك حقیقت مدعا بتون وضوح وصراحتیله نمایان اولور . کردلرک سوبه مدنیه لرینک یوکسلمه می ایچون تاقیدنبرو بیوک بر میل واستعداد ترقی پرورده ایله کلرینک وروحاً بو حسنیات ایله تمیز بولندقلرینک شاهدهی عادات قومیه وتعاملات عرقیه لرینک قواعد اجتماعیه ملل ایله اولان نسبت ودرجات قریبتلری و اخلاقیاتده سخاوت ، شجاعت ، مهمانپرورلک جوانمردلک کبی سجایای ومزایای روحیه لریدر . صافیت وصمیمیت وجدانیه وفکریه نقطه سندن قوم نجیب کرد دائما بکارت وخلقنتی محافظه ایتدیکنی کبی الی ماشالله ایده چکی ده محققدر .

کرد در دهه بشمش اولان علما و فضلا و بونلرك
 آتار و مؤلفاتيه علوم و فنون ايتمش اولدقلى خدمات
 مضبوط توارنخدر . بونلدقلى وساكن اولدقلى
 محال و مواعدن اكرت بسنك منبع و صعب المرور
 شواحق جبل و تالادن عبارت اولمش آلات و ادوات
 زراعيه نك حال ابتدايده بولشمى و قلياتك حال انوح
 زماندن قالمه مركب و استرله اجرا اولمش و منتظم
 بوللرك و شوشه لرك بولنامسى و بونلرك شمدى به
 قدر هيچ برنده اثر نچود كوسترله مامنى كى موانع
 و مشكلاتك موجوديته رغما كر دلرك زراعت
 و فلاحته و يرمش اولدقلى اهميت اثار قلمليه لرييه
 ثابت و الحاله هذه اصول زراعت و زرعياته اولان
 عملى در جه و قولى عمدنه اولان ميل استعداد بوللرك
 برهرايندر . تجار و صنايع خصوصه كر دلده
 ببولك بر آرزو و برخواشتك موجود اولمش ده
 بو استعدادك نتايج طبيعيه سندندر .

اوروپا و امريكا فابريقه ، دستكاه و صنا -
 يعخانه لرنده اليوم بيكارچه كر دلك بولانه رق
 چايشمالرى مطالعات مسروده به انضاماً قوم
 نجيب كر دلك مدنيتى قبوله و ببولده ابراز مساعى
 و مجاهده ايلكه نصل بر مراق و اشتياق ايله
 حاضر نمش اولدقلى سونلك كفايت ايدر .

۲۸ مایس ۲۲۱

فخرى

خلاصه افكار :

بو يازيلر ، رساله نك اشرفى تصور اولونور كن
 تعيين اولونان اساسلر داخلامه ده كيل ... رساله
 ايچون يازى حاضر لانغه باشلانديكى وقت يوز
 كوستن بير احتياجك مولوديدر .
 بيزم ، روز كر دلك بولونديكى محيط هيچ
 بير رساله و يا غزته نك محيطنه بگزه من . بو موقع
 مستقنا مرمى غزته نك ستونلرينه وقوع بولان
 هجوم جوشاننى كورديكمز وقت آكلادق ..
 اويله بركت مقالاتك كيك نظر ده ، هپسنى اوقومق
 مجبوريتى دوشونولونجه ، انسانه وله كلير ..
 بونلر درج ايديله بيلمك ايچون ، انسانده
 بير جسارت جامع ، غلظتلك ، خطيئاتك ، اتحاللك ،
 قرضه هيجانلرك ، قرض حدنلرك توليد ايديله چكى
 نتايجه قارشى لاقيد بير جسارت اولمايدر .
 عين زمانده سياست شناسلق ده لازمدر .
 يازينك خطا آرد ، منتحل ، هيجان آميز ،
 حديد اولماسى سبيله درج اولوناما چغنى نازلك ،
 ملايم ، فقط نافذ و مؤثر بير اسان ايله آكلاتا -
 بيلمك ، آكلاتدقن صوكراده اويايدراجنى
 انفعال و اغبرارلى ، ... بير اسان شتافى ايله
 تسكين ايتكم نك قدر ضرورى و لازمدر .
 اون تموز انقلابلك هر چشيد خلقده اظفا
 ناپذير بير شدله آلاولنديركى بير آتش واردركه ،
 اوده يازى يازمق خواهشيدر . يازانلر - ابي
 كوتو او اسون - يازدقجه يازمق ايسيتيور ،
 يازماينلر دهده بو آتش آرتدقجه آرتيور ..
 ايسته بيزده ، بونك نو عمده تيريندر كه مصادف
 اوليورز .

غزته جیلر ، هانکیسی درج ایده جکلرنده
جد امتحیر قایدیلر . روز کرد اساساً کردلکه
خادم بیرساله وداثرهسی پک کنیشدر ، بو
نظامی بمونینه تلقی ایدر ؛ لیکن بویله برحوصی
موافق کورمز .ینه کردلکه ، بویوزدن خدمت
ایتمک ایچوندرکه ، بیرچاره ، بیدوا دوشوندی ؛
هرنسخهده کی یازیلرک عمومته کوزلرمن
ئوکنده بیر کچیدرسی یایدردقندن صوکرما عحك
تتقیق و تدقیقه اوراجغز .

بویازیلر ، یالکز عبوس الوجه بیرمؤاخذه چی
ده کیل ، کولن ، کولومسین بیر ناصح و مصلح ،
شطار تلی بیر حکم و معدل وظیفه سنی کوره جکلر
بعضاً بوتون او یازیلرک اوستندن بیر بوی مزاح
استشام اولونا جقتدر .

عتمه کایر بیرسؤال : روز کرد ، بیر قومک
تکاملته حصر همت ایدن ، ایده جکنی اعلان
ایدن ، ایتمهسی لازم کلن برساله شطحتیالهی
املائی ستون ایلیه جک ؟

حاشا! لیکن سز ، بوتون خاصه اصلاحیه بی
جدی دینلین بیر طاقیاس سوزلرده می بولورسکنز ؟
بن چوق کره بیرجهه مزاحیه نیک تاثیر اصلاح
حیسنی جدی دینلین برفصح حکمت آمیزدن
فضله کورورم . یعنی ذیمک ایستیورم که روز
کرد ، مسالک سز لکله ، یاخود جدیدته لکله
اتهام اولونماسون . اوکا ، کردلکک اعتلاسنه
چالیشمقدن باشقا بیرشی اهدف ورهبر اولاماز
او ، قومک اعتلاسی یولنده فایدهلی کوردیکی
هرچاره به یایدش جقتدر .

بوستونلرده یالکز اثرلر ده کیل ، مؤثرلرده ،
یالکز یازیلر ده کیل ، قلملرده کوزدن کچیریلر جکلر ،

مثلا ، « احوال اجتماعیه » بی اوقورکن
محررینکده حالت روحیه سنی دوشونمه مک ،
بالخاصه طنائیالری ایچون ممکن ده کیلدر .
نجم الدین افندی ، یوشایان احترام ، تام کرد
خواجه ایچون لفظک ، ظرفک ، دالک هیچ
بیراهمیتی یوقدر ، اهمیت یالکز معناده ،
مفهومده ، آکلاتلی ایسته نیلن شیده در .
جهلر ، ترکیبلر آراسنده رابطه ، شکلده وضوح
اونک ایچون دوشونولکه ده که من مواددندر .

مقاله تاریخیه سنی اوقوبک ، احوال اجتماعیه سنی
اوقوبک ، اونده ، بدیع الزمان سعید کردینک
روحندن بیر بنده حس ایده جکسیکنز . او
یازیلری ، اوقوبله جقلری ایچون ده کیل ،
کندیسی دوشوندیکی ایچون یازار . محترم
خواجه ، کندیسی ایچون ایشته بوقدر ، لاقید
بیر متشکر در .

(غرب و شرق) ی تدقیق ایدن محرر
دقیق خریطه سنی پک کوزل ، ظرفانه بیر طرز
ایله چیزمش .

« کردلر ده قابلیت تمدن » محرری ایچیه
دهرین . اونی ، انک زیاده کله جک نسجه مزده
آکلا یایله جکم .

« نایه ، مسالک » ، « درد و دوا » حقتده ،
وعین بغض تبرز کل عیب

و عین الحب لانجد العیویا
حکمتیه اوغز ارم ، ملاحظه سیله بیرشی
سویله مکدن احتراز ایندم . . .
زیده مزی ، کله جک نسجه ده دها زیاده
مقصده تقریب ایتمکه چالیشه جغز . . .

قوای عمومی حکومت

صورت ظهوری. لزوم تفریق و موازتی.

بو خصوصه کی اختلافات افکار و بوبابده

اولان نظریات

انسانله مدنی الطبع اولدیغندن دائم جمعیت
 حالنده یشامغه مجبور دزلر ، چونکه : یكد-
 یكز لرینك معاونه محتاج دزلر . هیچ بر فرد
 كندی احتیاجات متعدده ضروریه سنی باشلی
 باشنه تدارك ایده مز . بونك ایچون افراد
 یكدیكرینه دست و قادر لرینی اوزاتمغه ، یكدیكری
 قوجا قلامغه ، بر ارده اوقانكذار اولمغه مضطر
 قالدیلر . افراد بو صورتله تشكیل ایلدكاری ،
 بو سببله اساساتی قوردقلى جمعیت داخنده
 كندی معیشتلرینی تأمین اتمكك بر ابر اوجمیتك
 ترقی و تعالیسی ایچون بر طاقم شعبانه ایرلدیلر .
 بعضیسی زراعتله مشغول اولدیلر . بعضیسی
 تجارتیه ، صناعته و بعضیسی بونلر اره سنده نظام
 و انتظامك ، حضور و اسایشك تأمیننه باردم ایدن
 مأموریتلره انتساب ایتدیلر و بو صورتله هیئت
 اجتماعیه ایچنده بر موقع اجتماعی ، بر موقع اقتصادی
 احراز ایتش بولندیلر .

شمدی تعقیب اتمكده اولدیغمز غایه بو شعبات
 مختلفه یینی ایضاح اتمك دكل ، یا لکن بوتون مأمورینی
 شامل اولان حکومت دركك : قوای عمومی مدنی
 عبارتدر .

بو خصوصه ایضاحات لازمه اعطا اتمزدن
 اول حکومت نه در؟ اوائلده نصل ایدی . صكره

و شمدی نه شكل آلدی . بونی آكلا یلم .

معلوم اولدینی اوزره حکومت بر قومی ،
 برملنی اداره ایدن قوه عالیة اجتماعیه اطلاق
 اونور . ادوار ماضیه ، اوزاق محیطلره عطف
 انظار ایده جك اولورسه ق كوره جكزه بو قوه
 عالیة شمدی کی حال مكملمینه دكدی . .

چونکه : هیچ برثنی طوغریدن طوغری به
 تكمل ایده مز . انجق بر قانون فطری و طبیعی
 احكامی اننده یواش یواش تكمل اتمكك
 باشلار .

مثلا: ربنا بی نظر مطالعه ای السهق بو حال
 دها قولای اكلاشیلور . نغم حالنده اكلین
 اونبات یردن اوافق اوافق نبت اتمكك باشلادیغندن
 كونلر ، آبلر و بلكه سنه لردن صكره بیوك براغاج
 بیوك بر شجره اولمش ، هر طرفه مداغصان ایتش ،
 ابنای بشر ایچون كواكلر ، سایه لر ، احضار
 ایش ، نفیس ثمره لری حامل بولمش بر حالده
 كورویوروز . بر پروتوپلازمایی ، بر حجره یی اله
 السهق بو تكاملات ، خارقه نما بر صورتله كوزمزه
 چاربار . ادخالات و اخراجات سایه سنده اونك
 حیمی كوندن كونه بیومكك باشلار . مالك اولدینی
 خواص كیمویه و حكیمیه نتیجه طبیعی سنی اوله رق
 بر طاقم تحولاته اوغرا یور ، و نهایت بوتون
 بدایع پرستانی ، بوتون رساملری ، هیكل تراشلی
 دزین بر دوشونجه یه انفا ایدن ، هر دقیقه ده
 كندیلرینه بشقه بر مجرای احتساس ، بشقه
 بر عالم خیالی و یرن بو عالم حیات وجوده كلكشدر .
 ایشته حكومتلرده اوله در . اولاً عالمه لراوزرینه
 اجرای حكم ایلر ایكن ، بالاخره قوملر ،

ملک اور وزیرینہ اعمال نفوذ ایلمک باشلامشدر .
 دیمک که : عالمدن باشلابوب قوملره ، ملتره
 اجرای نفوذ ایدن حکومتلره برقاون فطری
 ایله ترقی و تکامل ایشدر . بورده برشی سویلمک
 ایجاب ایدیورکه : هر دوره حکومتلرک موقع
 حقوقی ، اداری و سیاسیلری بشقه بشقه ایدی :
 اوپله اولغله برابر حکومتلر ، قوملری ، ملترلی
 بشقه صورته اداره ایش ، اونلرک حقوقلری
 بشقه صورته : امین ایلمشدر . برودده ظلم
 واستبداد ، دیگر دوره مشروطیت اصول
 ادارهسی تعقیب ایشلدردی . چونکه : اواصول
 اداره اوقوملرک ، اوملرک تمثال مجسم روحلری ،
 معکس اخلاقیلری در . فی الحقیقه برملتک اخلاق ،
 اوملت افرادینک ناظم ترقیاتی ، محنت تعالیسی در .
 برقومک ، برملتک تربیه سیاسیة واجتماعیة سی ،
 تربیه اخلاقیة سی نه قدر متین ، نه قدر مکمل
 اولور ایسه بونک اوزرینه قوریلان اداره
 حکومتده اوقدر کسب مشروعیت ایدر ،
 اوقدر عدالته ، حقانیته موافق اولور . زیرا :
 حکومت ، کوزلی اچیق زلمت قارشوشونده کنیدی
 کورمکه اولدیغندن طرز حرکتی تعدیله ،
 تعقیب ایتدیکی غایه دن انحراف ایتمک ایچون
 لازم کلان تدابیر اجتماعیة توسل ایلمک مجبور
 اولور . حالبوکه تربیه سیاسیة نقضان ، تربیه
 اجتماعیة و اخلاقیة سی اضمحلاله طوعری آدمی آنان
 برملت شهبسز حکومتک بازنجمة ظلم و اعتسافی
 اولور . اوپله اولان برملت یالکز برهینته دکل ،
 حایلاز رفرد قارشو بنه الدانه بیلیر . حقیقه بوکلی
 حایلازلر ، ملتک اقتدار سیاسی واجتماعیسنک

ضعفندن بالاسنقاده رأس کازه یکمشدر
 و بونقیقلری تطبیقه قویلمشدر بر احوالک
 شواهد تاریخیسی وارددر . اوزاقلره کتیمیم .
 اون سکنزنجی عصرک ده اطوغربیسی اون
 طقوزنجی عصرک حوادثی میانده عنعنسیله
 جلوه نما اولان بوشواهد تاریخیدن یالکز بریسی
 ذکر ایدیم : فرانسز ملتی اوزرینه اعمال
 نفوذ و تغلب ایدن ناپولیون بوناپارت قوه
 استبدادیسی تطبیق ایتزدن اول ایلمک دفعه
 اوملتک تربیه سیاسیة واجتماعیسی اکلادی .
 مؤخرآ فرانسده سرزده ظهور اولان وقایع
 اوزرینه کنیدیسی قونسول نصب و اعلان ،
 بسلیدیکی بوسک امیدلری حیزفعله کتیرمک ایچون
 موقعی محافظه ایلمک ایجاب ایتدیکنی بسلیدیکن
 بقونسوللرک وراثتله جریای و نهایت ایمیراطور
 لغتی مجلس ملییه قبول ایتدی . الحاصل
 فرانسز ملتک اوزمانکی حیات اجتماعیسی
 قبضه سنه آلان ناپولیون بوناپارت نه دیدی
 ایسه اولدی . بو یالنجک اصل مشروع ایمیرا -
 طوروی بودکل ، فرانسز ملته خدماتی سبق
 ایدن بور بون خاندانی کتیره لمه دیمدیلمر ، صوصدیلمر ،
 فقط بو اولماسه ایدی ، عجبا بر بوسلیدیر ،
 برمورا اچیق بونده ایمیراطور اولماز میدی ؟ شهبسز
 ینه اولوردی . چونکه فرانسز محیطی استبداده
 احضار ایدلمش ، بو یالمرسه بشقه سی یالبار برخالده
 بولمشدر .
 دیمک که : مشروطیت ، مطلقیت واستبداد
 محیطلره تابعدر . مشروطیته الشمش بر محیط

استبداده هیچ بروقت گردن داده اطاعت اوله ماز فقط استبداده الویریشلی برحیظ مشروطیتی جابوجاق هضم ایده ماز . علم تریبه علماسندن موسیو (هوراس مان) که دیدیکی کی مشکل اولان نی تأسیس مشروطیت دکل ، مشروطیتنه لایق آدم بتشدیرمکدر . چونکه : دائره حقوق و حریتمزک قطری بیودکجه وظائف مدینه و سیاسیة من ، وظائف انسانیة مزده توسیع حدود ایدر . بووظائی ، بو حقوق درک ایده مهین بوکا رعایت اصوائی بیلمهین بر آدم ، بر ملت طبیعی محکوم ظلم و استبداد اولور .

الحاصل حکومتل هر دوردده تبدل ایتدی .

وقانون تکاملک بحایف مکنوزه سندن کشف ایتدیکی الصوک اصول یعنی اصول مشروطیت ابله ملتلی اداره ایتمکه باشلادیلر . حال حاضرده دول تمده نیک کافه سی بو اصولی قبول ایتمشلر درده قوای عمومیة تیفریق اساسندن عبارتدر . هر هانکی برمانه ، بردولته باقه جق اولسه ق اوراده بر حکومت موجود اولمش و حکومتک دخی بر طاقم قوتلره ایرلمش اولدیفنی کورورز .

بویله بر حکومت اولمزسه ، امور و معاملات خصوصیه و عمومیة داخلیه و خارجیه محور لایقنبده جریان ایده ماز . بونک ایچون سوری جوبانمز اولدیفنی کی بر ملتده حکومتسز بایدار اوله ماز . قوای عمومیة سز پشایه من .

علمای حقوق بو قوای عمومیة نی اوچه تقریق ایتمشلر سهده اساساً ایکی در . بونلردن بریسی قوه اجرائیه دیکری قوه قانونیه در . بونلر ، مملکتت استناد کاهی ، مدبر مقدراتی در .

بونک ایچون هر مملکت تمده نده بو قوتلری بک دیکرندن تقریق ایتمشلر در . بالخاصه امر یقادوائی دیکر دواتلردن فضله بو تقریق حصولنه رعایت ایتمشدر . بر مملکتده حکمران اولان بو اوچ قوت بر بزدن ایرلدیفنی تقدیرده اوزمان قوای مذکورده بد واحده تمرکز ایده چکی جهتنه حکومت مستبده و مطلقه یوز کوسترمکه باشلار . چونکه : بو قوتلری حائر اولان ذات کندیس قانون وضع ایده جک . کندیس تطبیق و اجر ایله جک . بو ایسه مافوق الطبعیه بر صلاحیت اولدیفندن ، شه مزدرکه : دائره فعالیتی بک آجیق ، بک سر بست کورور . و هیچ بر قوتلره ، بر حساب تابع اولدیفنی بیلدیکندن ایستدیکی کی حرکت ایدر ، شهرتی جابگیر عالم اولان مونسکو قیمت علمیه و حقوقیه سی قابل انکار اولیان روح القوانین نام ارنده دیمشدر که (بر مملکتده یعنی قوای عمومیة تک تقریقنه توسل ایدلیان بر لده حریتک اساسکی اولسی غیر قابلدر) نه عالی سوز ! بونک تجر به سنی کوردک . همده آچی بر صورتده کوردک ظن ایدرم .

قوای عمومیة تک لزوم تقریقی بو صورتله آکلاشده قد نصکره مذکور قوتلر اره سنده موازتی تأمین ایتمک مسئله سی کلور . چونکه : بو قوتلر معلوم و معین اولسی لازم کلن وظیفه لرینی ، صلاحیتلرینی تجاوز ایدر لر سه حال تذبذب و بحران ادره باشلار . قوه اجرائیه اراده ملیة ایعلان ایدن قانون اساسی به مخالف اوله رق مجلس عمومی ملی تعطیل و یا خود بر طاقم تدابیر

خودسرانه وقانونشکنانه ایله مجلس عمومینک حیثیت واستقلالانی محوه چالدرسه او قوه عظیمه یی تمیل ایدن حکومتک برنده قلمسی ، تدویر امور دوات ایتمی متعسر و بلکه مستحیل اولور . زیرا : حاکمیتی کندیسنده پک مقدس ، پک محترم عد ایدن ملت ، اوٹ اویانیق برملت دائما حکومتی مشکلاتده راقیر . حتی حکومتده دست بسلاح اوله رق تعرض شتابان اولور . بوکون بوتون بو احوال حقایق تاریخیه ایله مشتملدر . فرانسه ده قرال اوٹخی شارل هیئت وکلانی ایستدیکی کی انتخاب ایدمه جگنی بیان ومقابله هیئت مجعوتانک دخی وکلای دولت ، وکلای ملت ایله متفق الافکار اولدقچه ایفای وظیفه ایدمه جگنی برلسان احترامکارانه ایله در میان ایلمی اوزرینه غیر قانونی بر صورتده طاعتیلش اولان مجلس ملیتک ریته ییکی کلن مخالفلر اکثریت باریتسی قراندینی حالده ، قرال قوانینک تمامی تطبیقی و صورت اجرایی و اسایش مجلینک تأمین ایچون ایجاب ایدن او امر ونظامانی تعدیل وبیکدن وضع ویاخود فسخ ایلیه بیلماک حتی جائز اولدیغی متضمن برات مشروطیتی تفسیر ایدمه رکه بطوعانک قبل النشر رخصته تابع طومئسی ، واتخاب قانونی دیکشدر یله رکه (۱۸۱۵) تاریخلی قانون انتخابنک جاری اولمسی امرایش ایدی . قرالک بوندن مقصدی اهلینک هر ایستدیکنی غزته لره یازوب حکومتی مؤاخذه ایتمامک ومجلس ملی به کله جک اعضانک حکومتده مخالفتلرینه محل بر اقدیر ماقچه هتلرینه معطوف بولنمئیدی . فقط ، افکار عمومی بوندایر غیر مشروعه یی شدله رد

ایندی ودهشلی ، خونریزانه براختلالدن صکره قرالک سقوطی ایله برطاق شرانط تحتده اوله رق برنجی لویی فلیک موقع اقتداره کیمسی نتیجه سی حصول بولدی .

ایشته اوٹخی شارل و وکلای برات مشروطیت موجب نتیجه حرکت ایتمش ، وظیفه سی ، صلاحیتی تجاز ایتمامش اواسه ایدی بوله بر اختلافک ، براختلالک باعث یکنه سی اولماز لردی مجلس ملیتک اکثریت نتیجه جائز اعتماد اولان بر قایمه نیک موقع اقتداره کلمسی ارزو ایدن واراده ملی وارد ومثللری بونی اظهار ایستکاری و برات مشروطیت بوجهی مؤید بولنمئیدی حالده قرال و وکلاینک برات مشروطیتی تفسیر ایدمه رکه برطاق حرکت خودسرانه ده بولمیری حقیقه کندیلرینه محول وظیفه مهمه سیاستورانه جمله سندن معدود ویاغیر معدود اولدینی جای اشتباه اولدیغندن حیثیت ملیه غیر مناسب وموافق بر حال تشکیل ایدر . بوتون بو احوالک قوه قانونیه ایله قوه اجراییه آرسنده موازننک حقیقه تأمین ایدلش اولمه سندن ایلرو کلدیکی شبه سترز . دیمک که : برملی اداره ایدن تجاوزات داخلیه وخارجیه دن مصون ایکن بو عناصر حرکت ازه رسنده کی موازنتی تأمین ایتمک دوشونیه جک مسائل دقیقه مهمه دندر بونک ایچون موتسبکو دیورکه : رجال دواتک مهم وظیفه لری بوقوتلرک مداخلات غیر مشروعه لرینی منع ایتمک ، بیکدیگرینه قارشوی وقوع بوله حق تداخل ملحوظی منع ایچون تدابیر لازمه یی اتخاذ ایتمک ایجاب ایدر .

مدحت

[مابعدی وار]

ایشته هر پرده قوللاغه صالح اولان وداغما
هر مطبعه ده موجود بولونان خروفاندن انتخاب
ایله دیکم اشبو قرق شکل کافیدر .

(البدیهة الحجازیة فی شرح الخصال)
شخصه مطبوعه فقه کلام و هه
شمدی بحر و فائده ایسته دیککز عباره
یازیله سیلیر .
شویله که تحصیلا ابتدائیه ایچونه اصلا
تبدلا ایتمز و هیج شکیله دیکشمز اشبو فرقه
شکیله انتخاب ایتملیدر . یوقده ملة اسلامیه
ایچنده جهالته دائمی قالمه جقدر و السلام

متابته کلنجه اولان نسخ وبعده رقمه
اوله جقدر ، ذاتا اخینیرکده یازیلری باشقه
و مطبعه و تعلیم ابتدائی شکلری باشقدر .
اعراب و حرکات ایچون سهل ممنوع برچاره
بولد مسده بونی ، شمدیکی انتخابتمک ترویجونه
کیدلیدی تقدیرده ، دیگر بر مقاله ایله بیان
ایده حکم واه الموفق ، سلیمانیه لی
مسعود

حروفز و تسهیل قرآنی

ملت اسلامیه نك ، علوم دینه دن بشقه ،
هر ملتدن دون و فون عصریه دن محروم
اولماسنك سبب یكانه می حروفزك اشكال
متنوعه سیدر .

یا لکنز آلتی حرفی او کرتمک ایچون سکسان
اشکال مختلفه نی او کرتمک لازم کلیور . بونک
انباتی ایسه یا لکنز «ب» حرفنک بر برینه بکزه من
اون ایکی شکله کیرمه سیدر . بونلرک هیچ
برینک دیکری برینه قونیه مایه جغنی ده عبارته
عبارته آسه کوستریر .

(ریم زه بی حساب سیلیر بسله دی
بحران ییحد ویردی بعدما سابق کبی حییب
کبریادن بهره آله م)

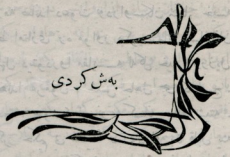
کذلک «ب ت ث ن ی» حرفلرینک ده
بوتبدلانیه اوغرایه جینی نظر دفته آلیر و «ت»
نک «ة» «ة» شکلری علاوه اولنورسه آلتی
حرفنک اشکالی سکسانی تجاوز ایده جکی نظاهر
ایتمزی ؟

اوتوز اوج حرف ایچون ایکی یوزدن
فضاه اشکالی حرکه سز اوله رق طلبیه او کرتمک
کرنک طلبیه نی و کرنک معلمی نه قدر سمی وغیره
سوق ایده جکی بدیهیدر . ایشته ، جهالت
عمومیه بوندن ایلری کلدیکی ثابت اولویور .

بونک چاره می ایسه تحصیل ابتدائیه
اشکال موجوده دن هر حرف ایچون یا لکنز
برشکالک انتخابی و باشقه سنک ترکیله ممکن
اوله یلیور .

بهش کردی

نالو شیرین

تو خدا یا همو بیکدفعه اقراری کنایه خو مان
 بکین و بلین بخدای اتقاو پرله نفاقو شقایین.
 همو کس نابل بو به نعی معارف . بو به اوستی
 معارف . له ناو تار ییکی جهل دانجاتی بو .
 نیور معرفت . سراپا . شعشه دار بو عالم آدم
 له او مستفید بو بواسطه علموفونو معرفت . حائر
 همو اوصافی حسنه بو . همه به صاحبی دینا بو
 چونکه له سایه قوه حاکمه وه چونکه له بر
 کشفی حالو استقبالی . چونکه له بر بهره علم
 مطلع بولسبر اوضا عوا حول دا . دزانی تجارت
 چلرن ذکریت . دزانی مال چه وقت ترقی .
 نزل دکا دزانی اکر مالیک بفروشیت به یاره
 او مال له چمدکریت غایه و مقصدی خوی بسهل
 دزانی له براوه زو بزو دبی به صاحبی میلیون
 وک لای ایمه وقتی خوی حصر ناکاته
 سرچشنی مشلا هزار ایرای هیه . سال دوا زده
 ماه بو هزار ایرا مجرد توتون تا کبریت وله
 ظرفی یک سال دا به قارنج او مال اکتفانا کا
 چونده علما فاعرفا مینای تجارت وزانی سه چشته
 اکر او سه چشته بی هرکز تجارت قابل ، نابی
 اول اعتباره اکر اعتبارینی تجارت منقوده

چونکه زور کس هیه له امور تجارت . بغایت
 ماهره فقط سرمایه ینه . زور کس صاحب یاره
 فقط له امور تجارت هیچ نازالی اکر یاره ام
 باو نه دین امه سرو ته بی عفا ام یاره
 بی ثمره له ناو دا درواچه جمعیت بشریه چه
 حکومت مستفید نابی ام نوعه چشتانه متعلقه
 به هیئت عمومیه دوم امنیته . اکر طریق اکر
 مملکت ، امنیتو آمان بی هرکس له نذارکی نابی
 شو عاجز دبی آوهیته که ایرو جمعیه بسر کردانی
 به پریشانی امراری وقت دکا نهایت مجبور دبی
 هجرت یکا له وطن له کسوکار بحر و دم دبی هرروزه
 به لابه . انتجاد کاله بر حسر توغمی دنیا دبی صاحبی
 سیل و دلیق سیم سرعت له امور تجارت دامشله . سرعت
 موقی بلند ایرو و دو تجارت دردن ، بومسوقوف بیاسه
 مال وک فصول اربعه منوعه الزمان تبدیل دکا
 یکی له آودوانه جالا کوبا که مالی خوی کری هاتوه
 بومملکت له طرفی ، ماندا مالی فروت . کردی به
 یاره جووه بومسوقوف او بی ترا و وقته ایسی نوا بو
 هاتوه بومملکت له او وقته دا دوباره تجارت
 چالا که که . مالی هزارانی دست کو تو هاتوه
 بومملکت ام دو تجارته عین مالیان . له مسقوف
 کریوه دقت دکن که تجارته چالا که که کزی
 چیت به دو بیجو دفرو شیت او تجارتی کرد او ای
 قرانی دکا چونکه حق هیه له ده کمترا کربیفرو شیت
 ضرر دکا نهایت تابه ضرر او مالله صرف دکا تجارته
 چالا که که سی جار له مسقوفه ده مال دباتو
 صرفی دکا ده دبی به صاحبی سرو تو سامان
 سرعت له امور تجارت دا . او نده ذی نفوسه . اکر
 سرعت بی تجارت مفلس دبی عثمان اولمته که

لهرمه ضاندا دعوت بودر اوسبکان نکا. خيسه فقط امتازی تره مواور دکريت مالی مسلمانان بسهل ديتودروا مقایسه لهکل خيس ورزبل جاهلدا بفرمون. خيس جاهل چی دکا هیج. هیج. چونکه ام نوعه کسانه مطلقا شسته. اکر حکیم بی معاصنه دماغی او بکا قابل ینه دبی شیت بی چونکه نه خوی دینخوا نه مالو مندالی تیردن نه جمعیت بشریه له او مستفید دبی (غضب الله) مثالی زوره لازم ینه ناوین بریم زور دور نارودم. بوچی ایعه سی ساله مشغولی تجارترین. کچی سرمایه کان نهایت نهایت صد هزار طارای ینه. بوچی تجاری بغداد. لهظرفی سه سالدادی به صاحبی صد هزار ایره بوخاطری خدا مقصدم حاشا تحقیر ینه مطلبم اوه په که منورین وک او ان. بین به انسان. اسبابی امله که اهل بغداد دله مندک چونکه به نسبت ایعه وه زیات منورک زیات علمن له احوال او اروپا. له معامله تجارتی قرنک له فیثاتی مال زیاتر شاره زاترک له براوه بون. به صاحبی ملیون. ایعه محض اوه که فیر بون به (صاحب فدایت شوم) واورزاین که بونه داهیه. له برام جهله فکرمان محدود دبی شو وروژ بیت وچوار ساعات سعی دکن دویچو پیداکین او ان چو وارساعات سعی دکن ددصد لیرا پیدا دکا دواى ام درده سهله کسان نایکین به مال بسرخو مالوه دواى ام درده بی امانه. اولاً باهمو بیکدفعه اقراری کناسی خومان بکین که ایچه جاهلین ورحمه به اولاد واحنادمان بکین همو اتفاق بکین حکومتش له کل ایچه متفق دبی وبوه ایچه.

مستفیده له نعمی عرفان صاحبی دنیایه بم توزه مشاله لام وایه اثبات بوله براوه صرفی نظرمله مثالان ترکر وهروکو صاحبی دنیایه له عقبا شدا انکشت نمایه چونکه صاحبی حسن خلقه دلی کس عاجز ناکا له عمری خوی به زبانیانای خراب. مروزی نکروده چونکه فاضله چونکه شاره زای تربیه اجتماعیه دزانی قانون. بوتهذیب اخلاق. وضع کراوه قطعیا چیونشق، زله نازانی جلونه جلون اجراء دکريت داغما له ارشادانه مشغوله داغما حسرت کشی او کسبه که بخلافی تربیه اجتماعی حرکت دکا. داغما بو ترقیو تکامل بسراره ذهنی شو وروژ به ام فکر انوه له سرچی که له زستاندا چه انسا نوچه جوان. قابل ینه مرور وعبور بکا پرددرست دکا محله په که بی آونی پیری بولی ادا نا چشمه بود ینه وجود منکوت درت دکا مکتب کشاد دکا اعانه ادا بشرله او استفاضه دکا خداس له اد راضی دبی پیایو خیسین له همولا په موجوده فقط ززاله تو خساستی که له کل علما بی هیج مناسبی به خساستو زراتی ینه که له کل جهلابی مشالا ایرد پیایو خیسین که منورنی باصاحبی عیالو مالو منداله یا عقیمو سرگردانه علی کلا التقدرین باو باره په که له دستنایه مطلقا به سائقه او علموه که تحصیل کردوه له کل اورزالتنه ایشیک دکا که جمعیت بشریه له اوباله استقبالی بعیدانی مستفیدی مثلاً نوچیت. یاخود بو مندیل، یاخود بو شکر، یاخود بو ضیای شو. فابریقه دکريت خوا احتیاجات ایچه دفع دکا آورزیه نایقامت یاره قاوه زید وعمو نه دا نوخدا، هر بژی (فی النار السقر)؛

سنداتی حصه دکنه دروه هر حصه بیک لیرا
 صد هزار حصه دکا مشتری بوام حصه آنه له
 چینهو تاماچین طاباظهور دکا واشترای دکاله
 ظرفی دوسالدا تاماشا دکیت که ترمموای درست
 کرا با فکری خومان صرفی اختلاطی و مشغول
 مجلسولا و دیواخان نه بین خومان اصلاح بکین
 خومان تعمیر بکین والا محمودین ..

سلیمانی

عبدالکریم

مندال بوچ زوفیر خوندن نابی

له شاری کرده بدبخته کانا مندال بوچی زوفیر
 خواندن نابی و مندال فرنگ بوچی بهشش به
 حوت روژ، فیر خوندنونوسین دبی مندالی
 اعهلبرچی له مکتب رادکاومبلی تحصیلی ینه ام درده
 توش حمولایه بوه دوای ام درده آسانه کس
 نایطات بمر خودیابه مال دیا کشنی ناکا
 دقت فرمون جهالت چند خرابه انسان بمحض
 امه که داخلی مکتب بیت ویا نسبت به مزکوت
 پیدا کانا بیه عالم بدبخت ققیه له هورا مانوه
 شدرحال دکادیت بو تحصیل علوم ملای او مزکوته
 اول امر دکاجای بخونه ققیه چندسال لکل رددو
 بدلی عصام الدینو عبدالغفور و عبدالحکیم و محرم
 افندیدا مشغول دبی نهایت اونده فیر دبی که دال
 زید بهچی بوره ورا، عمر ایچی منصوره و بنجه
 وغلام بکر ایچی مکسوره ام حوله ام. حو قه لایه

نه بین خومان. بیانی از اروایشی دردی خومان
 نکین کس علمی غیبی ینه اعه. هاوار نکین.
 امداد محاله بی بو خاطر خدا اتفاق بکین باره دار.
 یاره بدک صاحب فکر و قلم صرفی قلم بکن .
 فقیر سعی بکن مکتب کشاد بکین، معارف
 معارف تعمیم بکین مزکو تو مدرسه اصلاح بکین
 له بانی معلمی جاهل پیروی مقتدر تدارک بکین
 اولاده کافان. بکین به انسان هوو متفق بین
 ترقی به تجارت بدین زور چشت هیه. که به سرمایه
 یک شخص ممکن نابی. مثلا ترمموای مجرد
 به یاره من نایته وجود دبی اهالی متفق بی
 مشترکا درستی بکا. شرکت انواعی هیه مثلا
 (قولکتیف) که عینا وک شرکتی مفاوضه
 وایه. مثلا من چند مانو ملکم هیه زیدش چند
 مالو ملکی هیه. هوو دیکین به سرمایه. من
 ضامنی اوم اولیش ضامنی منه به سرمایه مال
 دکرین و دلفیروشین. (دوم قوماندیت) که
 عینا له قولکتیف تشعب دکا مثلا من وزید
 چند ما لسان هیه له اوما لوما که واشتریکو
 خلیطین یکرو خالدش دین او انش بیکی صدایرا
 سرمایه دا این دین به شریکی اعه فقط فرق
 هیه له بین اعه و اوندا وان مجرد به قدری
 سرمایه خوبان که دو صد لیرایه متضرر و منتفع
 دین اعه بغیری سرمایه به قفله مالدا مشتره کین
 مثلا اگر من افلاسم کرد و سرمایه م بو اوقرضه
 کافی نبو ملکم دفروش له یاره او ملکه قرضم
 ادا دکریت سیم (انونیم) که ام شرکته له
 همولا به تعمیمی کرده مثلا ترمموای درست
 دکن له کر کو کوه ناسلیمانی محتاجه به صد هزار لیرا

بوامه که له پاش بیست سالی ترفیقه بدانی بخونی
 (باب الفرائض) مع مافیقه قریسر فقیر یک مردوه
 لدار دنیادا دو کرو و کچی هیه و ددازده سر برخی
 پاش بیچی ماده نای زانیت ام، ماله جلون تقسیم
 دکریت له بین ام اولادانه دا فقیریک ذمربت
 اکر امام له مزکوت بی نو پیراو مردده ناکریت
 چونکه پچاره فقیه املک تأمل دندبری حاشیه
 چوریدا مشغوله فقیه دبی بلا فقط محرومه له
 حدیث بی بهره یه له تفسیر معنای شعوی عرب
 نازانی له علمی طبابت بیکنه به له اداره معیشت
 عاجزه یعنی بغیر امامی املیکی به خلاصه او بدبخت
 ام حموامه که صرف دکا کچی محرومه دنیا کوره
 کان یاره داره کان رحم به حال اوفقیترانه ناکن
 اوانش وها دزان که فقیه دیتنه عالم وفقیه
 صاحب ماله محتاج ینه به هیچ اوفقیتره به نانی
 راتو اداره دکا بی پاره بی ایغه لناو جرکامه دکا
 نهایت توشی علت دیت رو دکا بوعدم کنه
 بوخاطری خدا اکر هزار کس ماهی یک بیچویدا
 دکاته هزار بیچویم هزار بیچوه چه مدرس
 چه تاریخ شناس معلمی جغرافیا پیسدا دبی
 روژی دد ساعت له یک جیدا چند فقیه هیه
 جمعیان دکا بوه جمعی ام درسه مفیدانه یا وان دلین
 حقیقه برای دنیان نزان معنای حکومت چه
 مجلسی مبعوثان وظیفه چیه و دوات چیه اکر
 مطلقه بی بوجی خرابه اکر مشروطه بی بوجی
 چا که نظافت چیه اکر انسان محافظه نظافت
 بطا دبی نتیجه جلون بی فائده تاریخو جغرافیا چیه بوج
 دبی انسان له علمی حقوق له علمی اقتصاد
 شاره زانی نمره چیه قانون چیه قانون چیه به

عملی بی دیت علم ذراعت بوجی چا که امانه یک
 یک خزنه به کیمیا به ایرو و بناویک که مطلع بیت
 بسرامانه زمین اداره خوی دکات برای دینی
 له او استفاده دکات فکری اسلام منورد بی
 محتاجی کاورنابی متمم دینی دژی نائل رفاه
 وسعادت دینی جایز رتیه مفخرت دبی توسیع
 دینی اسلام دکا ارشاد جاهلی دکاله ناو تاریکی
 جهلدا کسوی برای دینی دردکا باراده خدا اکر
 رعایت حفظ الصحه بکازور دژی له علتی کوری
 کچی ایلیچی محفوظ دینی عقلی بنده عاجزه له
 ژمار دینی فوائد امانه دنیا دا ژنی ن دینی وایی
 والا حموکس، خوی یکو ژیت مردن له حیات
 خراب صد جار چاره بی نوسه بحث منداله کان
 میل ناکابه تحصیل حتی هیه چونکه له مکتب
 وله جیره فلقه هیلی دان هیه شق وزله معل-
 ایش دکا معلم نازانی کله دینادا مسئوله چونکه
 قانون مساعنی شق وزله نداوله عقبادا مسئوله
 چونکه خدا امری به شق نکروده بوخاطری
 خدا فائده نتیجه چیه متدال به حوت سال ختم
 قرآن دکا قیاحتی مندال ینه او منداله زیر که
 اکر عیناً او منداله لای قرنک بی به حوت سال
 دیتنه مستشار نظری خارجه چونکه معلمی
 او ان زهنو هوشو فکری او منداله به الف سر
 آخی زنه اح ممبرما دال زنه مد احمد مشغول
 نا کا حرف کانی ییشان ادا پاشان له شکر حروفات
 درست دکا او منداله بانک اکا وره روله اسمی
 خوت که احده اکر پیدات کرد ام شکرانه بوتو
 او منداله دیتنه رقص سوله فر حدال نظر بی دوفقه
 دا او حرفانه دالایت که تماشا دکیت له او شکرانه

هیئت اقلیم مملکتی و وضعیت و احوال جغرافیایه محیط معنوی چه محیط معنوی هیئت اجتماعی به یعنی او ملته که همبکامی له ایامه اعضای او جمعیه به و داخل اوین هموروز لیکل او ان دادنشین دقیقه دکن قطعاً تصور ناکریت که یک لحظه لیکل او انمله حال تماسو اختلاطدانه بین ایامه زالین بسراودا اولیش زاله لیسرایمه دا ذاتاً معنای تماسوا اختلاطش دینی وائی محیط معنوی کاهی دوله مند کاهی فقیره کاهی له تربیه معارفدا مترقبه کاهی مغلسه کاهی لیکل بدیع و معالیندا مشغوله کاهی غرق سفاهته محیط مادی یا سرمایه یا کرمایه یا نریک بحره یا دوره یا شاخودا خنه یا سحرای صافه یا چوله یا قلعه یا قلعه یا فیض و برکتی هیسه یا هیسه مشهوره دلین اهالی مملکتی که کرمانی خا و وسعت دینی چونکه بو محافظه حرارت بدنی دینی کم سی بکا مملکتی سرما لکسی اوه وقتله اهل ین و کردستان یکن محیط معنوی اکر دوله مندنی له پیش هموکسدا نازل حقوق سیاسی دینی وه کو انکلیز خوا اکر فقیر بی لباس همو کس نازل دینی و گوایمه و کورو سیادت فرمون لم دو مشاله که اطوار و حرکات و افعال انسان کاهی متولده به قوه حا که بفکری محاکمه ام دو قوه که محیط مادی و معنوی و قوه محاکمه به تصادفی و کینی ینه اویش تابع احکامو قاعده به کو او فکر بشر حرکات و افعال انسان تابع او حکمیه بسراوی او قاعده به و ایسته به به علموفن لم توزه مقدمه درکوت که علموفن سه نوعه نوعی اول محیط مادی به نوع دوم محیط معنوی نوع سیم ماده احکام حیات بشره

اسمی خوی دروست کرد او منداله له ظرفی دو دقیقه داهم نادی خوی دنوسی وهم دینخونی معلمه یدینخته کافی له مرایمه بشق دو ساعت فیری الف سر آری دکا که او منداله له نرسانا بند جرکی دپجربیت عمری ده ساله او جکر پاره دمربیت فرنگان هفته دو روز او مندالانه دباهه سحرای فیر علمی زراعت دین که له دور به کم صدر به پیدا دکا امش به علم دیته وجود ایامه خومان محرومی فنو علمین بو خاطر ی خدا با ناوی کردان محو نکیین وسی له ادلا دو اصفادمان کین بلکه به ین به انسان .

۲۸ مایس سنه ۲۲۹ سلیمان

عبدالکریم

به تاثیر محیط مادی و معنوی علم و فن

دلین انسان طبعاً متمدنه فقط ام تعبیره مختصره چونکه فی الواقع انسان باطبعاً متمدن بی ظرفیت اعتقادی معرفتدا بر ژایی فقط دائماً لیکل دو چشتمافا اول به تبا کس نازی ایرامه که چونکه همو آئی محتاجه به انواع چشتم خوی به دنیا قابل ینه تدارک همو احتیاجات خوی بکا کو ابودینی لیکل جمعیتدایزی دوم بوتو او یونی همه ناتواوی همو وقتی حول ادا که یکانه مرایم دلی خوی کو ابومدینت لیکل ادو شنادا قائمه بجهان له محیط مادی و معنوی کرد محیط مادی چه توای

جوشکاری

کلی . برا ! کلی هولاً !...
 ابرو ژوی شری، ژوی حالی ام پرخویان
 بوف، ام پر بن بون . دست ایه داتی جوشکاری
 مانی به مه کشا زان کر ابرو ژوان کردادا
 آزاد بون مویسا لسر جوتہ ...
 ابرو دست ایه داتی آلت که کوین هه به .
 افیژی کال ایه پکال دینی « حضرت آدم
 علیه السلام » جیکری به . ام هبڑ اهدست او
 خوبی یرنادت .

هون دخبتن : بزوبستان ٹوبهاوین . طرو
 خوداژون دپچسن ، تین لیدرا ، دکتن ،
 دیوین دیتن کو طوو خودرانی به یاندرانی به؟
 کیزان ساله اززام ؛ کیکه کم مه ، ده کیل
 آتی به .

عرد ایه پره . خولی ایه باشه ، آوایه
 هه به .

ام چی ژوان کار دیکن ؟ بشیرین . جاره کی
 بحسین ! ابرو ژائی دیتا دین نی دا ، یک دافین
 چل هلتن ؟ .. عرد ایقان هندکه ، هلسی به .
 وانا دیسا دخستین ، عرد خویان چی دیکن .
 فالاناسکین ، خورت دین . جاره کی هرین نافا
 فرنکستانی هوچی بکرین . . .
 آلت که منا آلت ایه ناکه فہ چعوا فہ ،
 وانافی اشکادین اشفیتان دین ، شورنی هلاتدنتہ .
 قط ناف ئی ژی تابه بیراقات .
 ناف کونده کی فان ٹه یوجوک ، بکونڈبارکه
 فان ٹه یلنکاز دیسا ماکنه کی ژوخورا پید

احکام حیات بشر و کوچی و کو علمی روح
 و کو علمی تربیة مندال و نمان علموقن سه
 نوعه ام تقسیمه مختصه به علمی اجتباعیوه عجا
 لکل علمی اجتاعیدا علمی حقوق هیچ رابطه
 دخلی علاقه هیه بل یک بیک نریکن چونکه
 عرضان کردکه انسان داغما لکل یکداله حال
 تماسو اختلاطدابه تماسو اختلاطو کو چاکو خراب
 و کو خیرو شر و کو حق و ناحق و کو مضرت
 منفعت ام تماسو اختلاطه که تا لیسان کرد
 علمی اخلاق علمی حقوق علمی اقتصاد پیدای
 کرد والا به تیا نهانه وجود اکر طلب دلیل
 یکریت ذاتی له هرک له و کلپانه که عرضان
 کرد کافیه بو دلیل چونکه بصراحت دلالت
 دکن که ام سه علمه سبب وجودی تماسوا
 اختلاطن کو ابی لکل علمی اجتاعیدا علمی
 حقوق جیکه ممتازه علم حقوق جیه علم حقوق
 اوه تا که حق له ناحق حیایکا و انواعی زوه
 و کو حقوق طبیعت و کو حقوق موضوعه که
 دونوعه خاصو عام عامش دوانه داخل و خارج
 انشاه تعریف امانه به جیا عرض دکن

سلیانی

عبدالکریم

کری به ، جوت خوبنی چی دیکه ،
 هون ژى بزى . چمو ایزه فکری به .
 ایزو زادایه ژمرا بستانه ، ژفلاتا جنیبا جمر اکلک
 آرقان تی ، خوروان ایبه ، جل ایبه ، هراتشت
 ایبه فانا دیشین .
 هون ژى کاریکن . ایزو حکومت ژمهرا
 انقاس ماکنه شباندی به به ارزانی مه فروشه ،
 کی ژمه بکر مانجا دره لروی ایفان دنبره .
 شغلان دینا ماکنه باشه نه خرابه ، نه کتیه !
 کی ژمه بیتره کو مشمولین کنه یه . افی یادر ف
 دیی ، تشتک نه . زانه
 ازم ژفه هی وی دیکم ، ژعشیر اکور مانجا
 هی وی دیکم .
 سکول خوبلا بشین بخواندیی . فان لاو
 ایبه یین اسر جوتکاری بلا بوخین . بلا بزآن ،
 باش یین نافا کردستانی بی خیتن .
 کرک هون ژى هیدی ، هیدی ژفانا بید ایکن
 جاره کی باشیون ایفی بلین ، قزنجی بکن عردایه
 باش بی کولانی ، بتدرامه پلامزین به ، باشیل ایبه
 بلا اثری به ،
 ۱۴۱ مایس سنه ۲۲۹ دپار بگری
 مجدت

کری تی مته کی شویش هبو . اوژی پرک بو .
 شویش چارنا بال وی دجه . دل متاخو هنک
 دکره
 شویش نولا ساکول کوندی تشقله تی
 نه دکر . بوکس دابشتک نه دکو . نوم بوخایو
 خایو .
 کل هوالا خوباش دجه . بوواترا کوتیا
 دل مایی نه دکو . هتی ایواریدانا و کوندی بی دنک
 دکره ، دلپزه ، روزاخو درباز دکر .
 اوچکونا شویش پر خاشبا کوندریان دجو
 هو شویشی هزدکرن ریس بی کوندی
 هرری اوی مالا خودیر . خاریناوی ددا .
 بووی خویتی دکر . هرکس دااوزاروک قنجه
 ژیره دکو .
 شویش هررو ایواریدا سرری بی باو
 خودجه . هی وی بی وی دیمنه . وکی باو وی تی
 پشی بی وی دی بهزه . بوخاسرکک باو خوداویزه .
 دست وی دگیره . ماچ دکر .
 باووی ژى هر دوچاوی کوری خوماچ
 دکر . دل هنک دبو .
 روژه کی شویش دیسا سرری بی جو .
 هی وی بی باو خو بو .
 کاوهک بوهوری . روژ جو . همواکی
 تاری کت . باووی . هیژ ، هاتیو .
 شویش ناوای تاری داتی ما . دلوی
 لژده چار جاران کو هدراری دکر . باو خو کاژی دکر
 تودری دادنک نه دهات ؟ ..
 شویش جی کی رونوشت . بو تا باو خو کری
 باش بوخا جو بو .

کری به ، جوت خوبنی چی دیکه ،
 هون ژى بزى . چمو ایزه فکری به .
 ایزو زادایه ژمرا بستانه ، ژفلاتا جنیبا جمر اکلک
 آرقان تی ، خوروان ایبه ، جل ایبه ، هراتشت
 ایبه فانا دیشین .
 هون ژى کاریکن . ایزو حکومت ژمهرا
 انقاس ماکنه شباندی به به ارزانی مه فروشه ،
 کی ژمه بکر مانجا دره لروی ایفان دنبره .
 شغلان دینا ماکنه باشه نه خرابه ، نه کتیه !
 کی ژمه بیتره کو مشمولین کنه یه . افی یادر ف
 دیی ، تشتک نه . زانه
 ازم ژفه هی وی دیکم ، ژعشیر اکور مانجا
 هی وی دیکم .
 سکول خوبلا بشین بخواندیی . فان لاو
 ایبه یین اسر جوتکاری بلا بوخین . بلا بزآن ،
 باش یین نافا کردستانی بی خیتن .
 کرک هون ژى هیدی ، هیدی ژفانا بید ایکن
 جاره کی باشیون ایفی بلین ، قزنجی بکن عردایه
 باش بی کولانی ، بتدرامه پلامزین به ، باشیل ایبه
 بلا اثری به ،
 ۱۴۱ مایس سنه ۲۲۹ دپار بگری
 مجدت

شویش کوری شوان کی به . بوخاده سالی
 زاروک ، بلنی پر چاووه کری به .
 شویش دباخو نه دیه . باووی رهین ژوبلنکازه
 قست تمشکی وان تونه

- چیروک -

باو شویش هدی هدی زی آلی بی تواید
دنک یزان دشتی کرتبو .

شویش وی دنکی بهست . رابو . کازی
با و خوکر :

باوو ! باوو

باووی زی ؟

آه شویش لاووا تویی . تو ویده ری بی .

شویش :

هری باوو ازم .

باو :

وه ره بال من مرکم کوری .

شویش : به زی بال یماخوچو دست وی

کرت . ماچ کر . باشی کو :

باوو توایرو بوچی ویسان درنک مایی ؟

نوتایچی زونه هانی ؟

باوکو : کوری من ؛ یزان تیرینه خاری بو
ازی بچک وستی بوم لما درنکی مام .

شویش کو :

باوو ؛ از کوری توایدی ویسان درنکی

میننه . تو زانی کومالدا کنش تونه . ازابال کی بی

مینم . کری .. باو : کرینا کوری خودی .

پرنداری بی دل وی نوبو . آو جاوی دی

زی والابو

شوان کال بوخاهات . سری شویشی

تاو هر دو دست خو ایستاند . آو اجاوی وی

باقیژ کر . راد موسا . باش کو :

کوری من . خودی مزینه . مرازی ایله زی

دده

باشی دست کوری خو کرت . هدی هدی

هاته کوندی . شوان یزان هوش داکر .

باش کل کوری خوردانی چون . مالاوادالف

بالکی نشکی ویشان تونه بو . فنی ملیک کی هبو

باوو کور پاخل هوکنن باومل خو بوشوشی بالکی

چکر شویش زی سرخوسرستک باو خوردانی

مل خوزی . اوستوبی باو خو آویت

داوی ههیه

فواد تو

« دم کالی مه - چاغامه - دمه تی »

لهی برا ، بری جموشتی لازمه کوام دما

کاخوننا یزان حیانوکا هر کیکه باپیرخو ، مزنی

خوننا سنکری به مری به ، ام تی حیانوکا باف

وکاخونناس کرینه بو تافیا امژی هوقا شوندامانی

تی نافی مه مابه کو هوسا بچی چندسال شوندامازی

بن کوشتن .

بونافیا بری آز قامی زانم یقین خوننا ،

ام نوکادچی چاغیدان ، داوی بی ام چونوبکن

دی چونوبه بژم ؛ هوی یا من زی وی جانا

کرمانجا ههیه کو بونا فانا چی زانن برا روکی

پشدا بژن ام و خلکی کرمانج کیش هبن

بکن .

ام کرمانج وفله پشیا مه بهقرا! دچی دکهی

« آتوری یا » آتور بری حکومتک بری مزنی

بو [*] مو حکومتاوی چانگی کسی بی کایبولبر

آتوری یا سری را کرانه فنا آوروهای نوکا

چی بکوتانا اکی بژی ناتونه بو .

[*] هنک خفریشوک هوسادی بترک .

جنبه کر، مہبشی خونا ناس نہ کر، حیا ابرو ناف
مزن خونا هين نہ کرين .

ایرو، عرب، روم، فله، جو خلکی
کو دین ناف عثمانی واسلامتی دانہ فدا خو
مزن خونا ناسکرده، خیتین پشدا چون نہنی
نہنی ام خولی رکرمانج شوندا مان. چه جو انک،
چه خوتدی نک، چه کتابک چه زی نافک چه نی
زی خوراندی نہنی، نہنی کرمانج نہ بونہ خودی
نشک .

چند سال بری قبا مزن کرمانجا دو، سی جوانان
فکرینہ زان قانا چر کرین ؟ از زوہ را بزم :
فاسی چند سد کہان دن هف . داوی بی از مزم
تو پجو کی کو تہ فابا نوخشی بہ کی کرمانجا فدا ی
لہف نہ کرینہ فنامستک نوک اعرضی بلا بلا بونہ بقایا
نہ بوناناقی قرارہ، بوناناف کرمانجی خرائی کرینہ،
ناق کرمانجی رینہ کہان دینہ بن حنت قات عمردی ام
زاروی کرمانجا پونژاندتہ فدا ی فی نافی امی
چتو را کت ، بیرخین، بغیر بن عزمناہ فابا بو .
هین سالک نہ بو ام هاتن جہ هف مہ شور مستور
خو کر ، مہ ہفرا قصہ کر، مہ خست سری ہف
کو ژمرا جوانک لازمہ . مہ دست داہف ،
مہ پرسد اہف جو ہفرا ام جنین، مہ سری خو لکفرا ،
زنا را سری خو خست مہ جوانک فکر باوری
یاوہ زی خودی ہہنی خنج چند جان کرمانج حبا
ایرو بک تی ژمانانہ ہات ونہ کو کی ہون کی نہ
چی دیکن . چی لازمی یاوہ یہ .

اڑی لسر غرضی وان ، زی کوشتی
خوژی دیکن، زی قریکی خود بکن و دیسہ کیتن،
براد تکہہ بی وہ کشکا کلی مزن ودعوی مزنای بی

خوندن و نفساندن دواندا قدا بو . ام زان
کو مرو فہی چوقا بڑی داوی تم مر نہ حکومتک
زی ہوسانی جوانک زی فناوی ، آثور
زی جو دمی خود ربا ز کرن کتن بر خری نی
مزن . وی دمانا « حضرت عیسی » ہات دوہنی
وی جاغ زی کرمانج و فله ژہف نفتیابو ، پاشی کو
« عیسی » زی دوی صحابا باشیان لناف آتوری یا
« دین محمدی » زی ونازہین کریندن . زی
آتوریاہنک بی صحابا قابل بون درکتن سر چیا
خوندن نفساندن و خو کرن ژ قاترا کوتن کرمانج
ہنک مالناف ژوازا زی کوتن « فله » از کوتن دخاز کو
کرمانج و فله ژ بردا حبابی کافی لنان ہفدانی تم و تم
حقوق وان ہفراہی بی . وقتا بری کہ من اژور کو :
زمانہ ، نفیساندہ ، خواندہ ، فدا ، فدا
کلک نشیتہ ہبو پاشی کو « عربا مہ ام کرین
بن دستی مہ تی زمان خو بردا وہ کی دین چینی
مہ ہبو مہ زی کشنکا دست کشاند حبا ابروژی
ام بعدا تا عربا را خودی دین . زمان کہ عرب
زی خووندا کرن ام ابحار کیتن ناف لب « روم »
حیافی روژی ام دین باسک رومادان بی حالٹوام
فخر دیکن . لہ مع ذالہ حکومتک نہنی اسلام
ام بکر نانا . ژ خودی راشکر بیہ کو اڑی اسلامن
بافی مہ رومازی .

پر ، نلژمارا حبا روماکہانی مہ ، نم برا
خبتہ نہ ، نشک خو ژمہ فہ شارتہ، اوکولہ،
ام زی برین وادہ فتح کرینہ

خوستن وہی وی باہن زی فیبا شونڈی،
نہ ونہ وی و اہاچی . لہ بی تو جارا ام زی خورا
نہون مرو مہ زی خورازمانک نہدی خنر بشو کلک

هف ہفرا بختن وی چامی جرہی بشی بامہی
 بشوئی ، رونکای بی ، امی تم وتم بشدایین
 فادولت مہوی چامی ہین پر وی ژمہ خدمت بینہ
 امی ہین پر کری وان یین ، جی وخراب خو
 ژھف بکھرن توجارا کسی فی کاتی بکنی اور تہ مہ
 و حکومتامبہ . ناکو ام دیسافناری خو وھف
 ودو بختین ، گوہ ندین سرنشکی ، کری یار
 خونانکن . بی زمان ، بی کتاب بسکنین ، دفی
 خوفکن بان خودی کن ، نہ بختن ؛ امی یکجار
 ردی بخالفین ، بر خو یکجار تادی بکن . کلی
 جامرا برا دبکمن بوہ خو یا بشیامہ رشی ؛
 نہ یاری مہ نکی رودین لسر سری مہ سکینتہ ؛
 شسغتری کری نہ رودختین . دین و ایمانی مہ ،
 عرضی و ناموسی مہ ؛ بانک و نمزی مہ بدستی
 زوری بقلبی سرچاچ و چون کا خودی بخفدن . ام نہ
 بختن ؛ جعی خو ناچار فہ نکین باور بکن خودی
 تاسزی نہ زیرا فرمان کری بہ « ایس للانسان
 الاماسی » . غزال

کرمانجی دبین جبا ایر مہ دہ باھون لٹودانایتن
 ونہ ہاتن ، ایچار ژی بونارجوی ام بن جم
 وددری ، دری امی لوہ بکرن ہونژئی حرجیکی
 ژئی و تہ خودی ونہ پردچین دست خوی رندی
 و جیمی ژئی بر مہ مکشین . مہ ترسین ہون
 جوقاس بدن امی دیساوان بوناوہ پلا بکن . ام
 برس مزانچخونو توجار نافژک جولی : « امی
 یارسکن ژئی دری با بڈک خیرا مری یا » ناکئی
 یکجاروہ خودا قرہغا باور بکن ام زاروی ،
 و ہنا ، چک و چلخونہ ، سول و کولوسی خونہ
 بفروشن فنا شہرا سر برسی خو بسکن توجار افتور
 ژئی تاین . تہ فی ہوقابسہ کو زاروی مہ ناراپش
 مہ زمرا جہراندن ، کفری و نفری یانکن مہ
 حررتشی ، حیابخونی خو کہی دابہ بر جمی
 خود بخین تہ فی ژلوہ کلی مہرآن و آغا ئری کردا
 ام تشک دی خوازک : دسئی جیمی ہوقابسی ،
 و دین کوری فی زاروسی خونابکن ام جو
 کرمانج مزن دیچوک ، کال و جان دست بدن

دیوان شاعر شهیر حضرت نالی

دور لوکله یخاره کلزار لکن پشمه	سودا زدکه زلفت ازهار لکن پشمه
صوف پوش غم باره اوبار لکن پشمه	صوفی که کران باره بیغز و سبکباره
قط میچ لسنرانی دستار لکن پشمه	دیوانه که شیدانی توکی سری مودانی
مستوره به پشمینه اسرار لکن پشمه	سینه دل بیکمینه صافی و کون آینه
مشرکان تره چاوی بیدار لکن پشمه	عاشق که دکا راوی ظلمات شوه داوی
عاشق و کوریشی تو هوسار لکن پشمه	صوفی جیه ایسی توهر کایه حشیشی تو
اجبال له لا عننه ادوار لکن پشمه	چند واسعه ام ذهنه افلاک یثار هنه

نالی که نمذ پوشه مستانه و سرخوشه
خاموش نمذ پوشه اشعار لکن پشمه

دره سر چاوه کم بر وانه وک آونه رونه	سرفش من که سیلاوی غبار کوه هامونه
که ام افلاک چندلا که که ام کردونه چند دونه	منجم کر کسو لاشه لکن شئییکه نازانی
له لمیا چنبر دوران طوق چرخ کردونه	له دوران طبیعتداله لکل شور فلک جونه
بلی خطه سلیمانی صواد ظل کدر وونه	له سایه شخصیکی سایه بلند آسودیه شاری

سیر خلیبان ریاض دفتر نالی
که صف صف مصرع برجسته مودسرو موزونه

بشکینه بیک توبه دو صد ماتم توبه	ساقی بمی کهنه لسنر عادت نوبه
بازی که دینی معتقد کردش ادبه	قح قح کردش کردون دشکینی
بو خلق دیکشی که هر وریش جدوبه	ای نفس مرانی چه کر انباء نکالیف
بو خزد و نبر و روشوته ای هیزه قلوبه	بغضت له فقیران چیه قربان و کو قصاب
ای مست ریا سا هلسه هشیار لوبه	اسب نفت دیت و دچید کرم عنان
سر کرده روزبه هر شو دهنن خوبه	دک داستارت که هته میل هلاتن

نالی به عاجز که ادووره سبجوره
ساقی کر می بیک نوبه نوبه

متل طول امل عمر خضر زنجیر سودامه	شکنج عرض طبرای بیخ زانف بی سر استخامه
که دعوا به له هر لای بکیزی سودا سلامه	بشر هاتن رقیب و مدعی من خوشی خوشیمه
امه قبله تمام غلوجیه مود امامه	اشاره م کرده ابروی یعنی محراب کچه فرمونی
له شام زانف تو ووه صبح امینه ظلمت شامه	له سایه روی تو ووه شام خلقی ظلمت صبحه
له باقی پختکی سو نام و ایستهش پمدلی خامه	له آب و تاب اشک آه خود مدام ل بریانی

نشانه بختگی بیدکنه نالی اگر بخته
بمحت طی بکه نامه بخدمت طی بکه خامه

عاشق بیدل دزالی میل کربانی هیه	بیشکه هوره ترشقه تاوی بارانی هیه
چاون دمدم دزیری آوی صاف و خون کش	دابلین دریای عمان درو مرجانی هیه
آسمان حسن محبوبم له ابرو زلفورد	هر هلال و مرشو و هرامه تابانی هیه
هربی یا سنی هر هر بدرخد دابلیم	اعل رمانی هیه اعل رمانی هیه
و حثی به لیان برطعنه رقیب سگ صفت	راسته هرذیر و ج بووسوسه شیطانی هیه
دل مشبک بولبر نشان ایشان مژت	حیفه قربان آخرام نیشانه ایشان هیه
لحظه بیکه و لحه چاوم بجاوی نا کوی	کی دل و حثی غزاله میل انسانی هیه
توا کر هستی له جیراوستی دیو کافریش	دین دلین بخدمت اقیامت راسته هلسانی هیه

فارس و کرد و عرب هر سیم بدفتر کرتوه

نالی امر و حاکم سه ملکه دیوانی هیه

کو اداری بکتانی دل خورشید آفاقه	ملی خورشید آفاقه بلی مهری کو اطافه
ریاضین پرچم لاله کلاه یاسمین طره	بنفشه حال ترکس چاو کلروی سمن ساقه
نبازم دلبر خوم چنده بی عیبه چه بروصفه	بجاومست و بدل هشیار بار و جو تو هم طاقه
هوای اهنک قد قامت طریق جمع زهاده	قد قامت بلهجه راستی طوبی عشاقه
زلف تویه پیوسته له من دل کر بریشانه	باروی تویه پیوسته له من طاقتا اگر طاقه

بهر کوز شیر عسل چند تینوه صوفی

لب نالی دو چندان بولیان اعل مشتاقه

کلبن قدت لقبه سینه غنچه کرتوه	غنچه بم شیرینه قط نی شکر نی کرتوه
نخل بالات نوبره و بونی شکوفه کرتوه	تو که بوی شیرت له دم دی ام ممت کی کردوه
قامت نخل بشیری مالع بی کردوه	نخل بی ناشی ممت شهد سپی قی کردود
سبب ورودمان بی کون یا باغبان وی کردوه	سروی هیناوه له سیب و نی مترفه کردوه
خوش بهر دودست دم کرتواوخه کردوه	کذب تهمت افترا بهتان که توبه کردوه

... نالی چه مندالا نهوی وی کردوه

کر چه هوی کتیره بو تیره شکوفه کردوه

سر زلفت که رشته عمر خضر نیمه هو دایه	چه هو دای که هر خلقه دو صدر نجر بیدایه
بروت تیغ که وسمن صقل سلوک مدکاره	که عشوه جو هر رمز و اشاره آوسودایه
به نشانه سر مستی وها و مخجوره	زاتم خوله جاوت دایه یا جاوت که خودایه
هناسم زلف که لاداره میلیکی نکر دچاوی	نسیم انکوت و شور اورد و نوکس هر له خدایه

له دوری تویه ای خورشید پور بو بخش شو کردان
که نالی واله حالاتی عماق ماه نودایه

هر سر موی بدنم لوزه تمناییکه کردش توك سرم هلیك سوداییکه
دره سر سیر صفا کاه نظر که چاوم که سجب منظره سیر تماشاییکه
نه درستیکی نفس شورش نای نای هریده نوعه سناییکه بمناییکه
حلقه حلقه که داو کمند زلفت بودل نشسته کوا بسته بهوداییکه
هردمه فرش کسیکی کیه بپهر و نکاح دورله چا کانی عجب فاحشه دنیا ییکه
نالی آسوده نیه طوله تمام عمرت
به نفس دیت ددچی اصلی امراییکه

ای قلعۀ ما هم که دل اوج بروحی دی قله دوری که دلی قامت عوجی
و ک قاف زمین ا کمال ترقی و ک برج سالا یق اقبال عروجی
ای آهوی نادیده به ناثر مهجی یا کوه اسدق ویا قوت دروجی
بو مجلس یاری سبب شوق سراجی بوراو وسواری علم زین و سروجی
صد چیف له بو کعبه حنت که امرایا سنجاشی خط مانوه نزدیکه خروجی
[ایتیش ماده]

خوندن و خبات

هر نفس کورد ایرد جعنی خو لازم فکی
دیزهات کهشت نقبی تدبرا خو جیکی

دف فکر نی کورا دیکن مه ونداییکک
هیله کی چهل هه . هم اروبا هیله کی

هين نه بس مارا اف خوني غفلت پيښي
داوی ليمه نه چيه کوه بدني کله کمي
نډرا خو جيبيک هوسې بيکک دل بيکک
مکتبې هر جي فهکک خو بدون يدک سوله کی
رابک سر خو چارک دشمن کشک حلقه دور
چيقيانی لې سري مه تقدایي خاپن چاره کی
مه بن فقري دولتي تقدایيک غیرتی
خوهلک شپني غفلتي هر جي عشيري بيکک يکي
هو روکبر يک بيک نا فنجو حمد بيکک
ناف وواکی زانی ايش هر يک عشرير ميره کی
هون خوراو کيل بيکک ناموس بيکک ديل بيکک
ايشه در باز بوی سر چيو خراب ايشه کی
کشک زانک ناف مسلمان گور مانج خووی
به هفر انا بک پک عشريره کی کونده کی
خونديجه راست بيکک چي خراب ناس بيکک
هر شغله در باز بيکک چي بکي خوندن بکي
مکتبې کوندا فشک زاروی خونديک يديک
جوت بيکک هر کار بيکک کشک لي قزع مزه کی
دنيا اړو قللي سر خونديک و سر پره
هر جي کي اړو دولتي ژير انيکان قتيکي
اړو بي کري فلازی صديکي خوندي
ام ناف خوکی بيکک تي ژي هزار يکي
خونديک لي چي تنک دا در حال ديکهي مريا
خونديک لي هر هوای خلاص ديکي ژي تنکي
مقصد ايڤا کونتا سر کار هم خونديتا
هو شبار لي سر خو بيکک دروه هذر هو هيکي
ياری نما بچ چين هر ملت هو دري
کويتک نه لازم ژي وي زیده بڑک کله کی
فاضل مخلص عشرير ملي

آبونه : هر پرايچون سنه لکی اون یدی
آلتی آیلتی دو قوز غر و شدرد .

سالی هفتده قروشه
شش مانک به نوه قروشه
قیمت یکی به چل پاره یه

اداره خانه : باب عالیده ابوالسعود جاده سنده حقوق مطبعه سی

مندرجات	تیانوسراو
غایه مسلك	تالو شیرین
پیر خطاب	مندال بوج زوفیر خوندن نابی
کرد طلبه جمعیتی و کردلرک مقام خلافه	به تأثیر محیط مادی و معنوی علم و فن
خدمتکاری	جوتکاری
درد و دوا	چیروک
غریبه شرق، ملیت جریانلری	دم کالی مه - چاغامه - دمه تی
احوال اجتماعیه	دیوان نالی
کردلرده قابلیت تمدن	خونندن و خیات
خلاصه افکار	
قوای عمومی حکومت	
حروف و فن	

اعلان

اطبای ملکیه دن حیدری زاده احمد بك
هر بازار کونی صباحدن آفشامه قدر و زنه جیلرده آچیق باش اجزاخانه سنده کرد فقرای
خستکاتی مجاناً معاینه و تدای ایلر .

هکیم حیدری زاده احمد بك
همه روزی يك شنبه به خورایی له اجزاخانه (آچیق باش) له و زنه جیلر کرده نه خوشه
کان معاینه دکا و علاجش ادا .